

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Potenciál hry Geocaching pro rozvoj venkova

Leona Krňávková

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Leona Krňávková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Šumperk

Název práce

Potenciál hry Geocaching pro rozvoj venkova

Název anglicky

The Potential of Geocaching for Rural Development

Cíle práce

Cílem práce je zhodnotit potenciál celosvětově známé hry Geocaching pro rozvoj vybraného venkovského prostoru, konkrétně pro území Místní akční skupiny Horní Pomoraví. Dílčím cílem práce je provést komparaci „geocachingově“ exponovaných a méně exponovaných míst v regionu s rozmístěním lokálních atraktivit. Na základě této komparace a výstupů z kvalitativního výzkumu nalézt možnosti využití této hry pro rozvoj lokálního turismu v území MAS Horní Pomoraví, potažmo rozvoje daného území jako takového.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a část empirickou. Teoretická část vymezí základní pojmy související s řešenou problematikou, například rozvoj venkova, místní akční skupina, hra Geocaching. Tato část bude založena na studiu informačních zdrojů a odborné literatury. Empirická část bude věnována vlastnímu výzkumu, a to komparaci rozmístění keší v regionu a lokálních atraktivit, práci s výsledky tohoto výzkumu a navržení vhodného využití této hry pro rozvoj území Místní akční skupiny Horní Pomoraví v oblasti lokálního cestovního ruchu. Ke zpracování empirické části práce budou využity existující kartografické podklady, dále budou využity nástroje kvalitativního výzkumu.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

venkov, rurální rozvoj, místní akční skupina, Geocaching, atraktivita, lokální turismus

Doporučené zdroje informací

EUROPEAN NETWORK FOR RURAL DEVELOPMENT. Smart Villages: Revitalising Rural Services [online]. 2018. Dostupné z:

https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-enrd-rr-26-2018-en.pdf.

EVROPSKÁ SPOLEČENSTVÍ. Přístup LEADER: Základní příručka. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. ISBN 92-79-02040-4.

FORMÁNKOVÁ, Z., VÁGNER, J. Geocaching jako inovativní možnost rozvoje lokálního cestovního ruchu. In 3. Mezinárodní kolokvium o cestovním ruchu. Sborník příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6078-4.

GROUNDSPeAK. Geocaching [online]. ©2000-2020. Dostupné z: <https://www.geocaching.com/>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Koncepce rozvoje venkova [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/koncepce-rozvoje-venkova>.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ [online]. 2019.

Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>.

WOKOUN, R. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kateřina Boukalová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 22. 1. 2021

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 2. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Potenciál hry geocaching na rozvoj venkova" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. března 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou velmi poděkovala paní Ing. Kateřině Boukalové, PhD. za její vedení a cenné rady, a své milované rodině za to, že mě v mém studiu podporovala.

Potenciál hry Geocaching na rozvoj venkova

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením potenciálu celosvětově známé hry Geocaching pro rozvoj vybraného venkovského prostoru - konkrétně v území MAS Horní Pomoraví. Geocaching je globálně známá hra, kterou za pomoci přístrojů GPS hrají lidé všech věkových kategorií po celém světě. Dílčím cílem práce je provést komparaci „geocachingově exponovaných a méně exponovaných míst v regionu“ s rozmístěním lokálních atraktivit. Na základě této komparace a výstupů z kvalitativního výzkumu poté nalézt možnosti využití této hry pro rozvoj lokálního turismu v území MAS Horní Pomoraví, potažmo rozvoje daného území jako takového.

V první, teoretické části bakalářské práce, autorka práce vymezí základní pojmy související s řešenou problematikou. Tato část bude založena na studiu informačních zdrojů a odborné literatury.

Empirická část bude věnována vlastnímu výzkumu, a to komparaci keší a lokálních atraktivit v regionu, práci s výsledky tohoto výzkumu a navržení vhodného využití této hry pro rozvoj území Místní akční skupiny Horní Pomoraví v oblasti lokálního cestovního ruchu. Ke zpracování empirické části práce autorka využije existující kartografické podklady a nástroje kvalitativního výzkumu.

Klíčová slova: venkov, rurální rozvoj, místní akční skupina, Geocaching, atraktivita, lokální turismus

The Potential of Geocaching for Rural Development

Abstract

This bachelor's thesis deals with the evaluation of the potential of the world-famous game Geocaching for the development of a selected rural area - specifically in the territory of LAG Horní Pomoraví. Geocaching is a globally known game played by GPS devices by people of all ages around the world. The partial goal of the work is to compare "geocaching-exposed and less exposed places in the region with the distribution of local attractions." Based on this comparison and the results of qualitative research, then find the possibility of using this game for the development of local tourism in the LAG Horní Pomoraví, and thus the development of the area as such.

In the first, theoretical part of the bachelor's thesis, the author of the thesis defines the basic concepts related to the problem. This part will be based on the study of information sources and professional literature.

The empirical part will be devoted to our own research, namely the comparison of caches and local attractions in the region, work with the results of this research and proposing a suitable use of this game for the development of the Local Action Group Horní Pomoraví in local tourism. The author will use the existing cartographic data and tools of qualitative research to process the empirical part of the work.

Keywords: countryside, rural development, local action group, Geocaching, attractiveness, local tourism

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická část.....	14
3.1 Rozvoj venkova v České republice	14
3.1.1 Vymezení pojmu „rozvoj venkova“	14
3.1.2 Vymezení venkovského prostoru.....	16
3.1.3 Aktéři rozvoje venkova.....	20
3.1.4 Principy přístupu LEADER a místní akční skupiny (MAS).....	21
3.1.5 Geocaching jako nástroj MAS pro rozvoj venkova.....	25
3.2 Geocaching.....	26
3.2.1 Geocaching jako volnočasová aktivita	27
3.2.2 Sociální aspekty hry geocaching.....	29
4 Vlastní práce	32
4.1 MAS Horní Pomoraví	32
4.1.1 Charakteristika území MAS.....	32
4.1.2 Činnost MAS Horní Pomoraví	34
4.2 Prostorová analýza atraktivit a keší na území MAS Horní Pomoraví	36
4.2.1 Návaznost keší na lokální atraktivitu 1 – Staroměstsko a Hanušovicko ..	39
4.2.2 Návaznost keší na lokální atraktivitu 2 – Svazek obcí regionu Ruda.....	44
4.2.3 Návaznost keší na lokální atraktivitu 3 – Mikroregion Zábřežsko.....	45
4.3 Rozbor rozhovoru se zástupkyní MAS Horní Pomoraví	50
5 Výsledky a diskuse	53
5.1 Zhodnocení výzkumu v oblasti působení MAS Horní Pomoraví	53
5.1.1 Budoucnost geocachingu jako nástroje pro rozvoj venkova	54
6 Závěr.....	57
7 Seznam použitých zdrojů	59
8 Přílohy	65

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vymezení venkovského prostoru podle území MAS	19
Obrázek 2: Úkryt keše - ostatní.....	28
Obrázek 3: Odlov keše s hodnocením náročnosti terénu 5 hvězdičkami	29
Obrázek 4: Geocacheři z Belgie na prvním českém gigaeventu v Plumlově na Moravě	31
Obrázek 5: Území MAS Horní Pomoraví.....	33
Obrázek 6: Prostorová analýza keší na území MAS Horní Pomoraví.....	38
Obrázek 7: Geocachingová mapa obcí Staré Město, Branná, Šléglov a Vikantice	40
Obrázek 8: Geocachingová mapa obcí Hanušovice a Jindřichov	41
Obrázek 9: Geocachingová mapa obce Malá Morava	42
Obrázek 10: Geocachingová mapa obcí Kopřivná a Bratrušov	42
Obrázek 11: Geocachingová mapa obcí Písařov a Jakubovice.....	43
Obrázek 12: Geocachingová mapa obcí Janoušov, Bušín, Olšany, Ruda nad Moravou a Bohdíkov.....	44
Obrázek 13: Geocachingová mapa obcí Štítý, Jedlí, Horní Studénky, Zborov	46
Obrázek 14: Geocachingová mapa obcí Svěbohov, Rovensko, Postřelmůvek, Vyšehoří, Chromeč.....	47
Obrázek 15: Geocachingová mapa obcí Zábřeh, Postřelmov, Sudkov, Nemile, Kolšov, Lesnice, Leština, Brníčko.....	48
Obrázek 16: Geocachingová mapa obcí Rájec, Zvole, Hrabová, Lukavice, Bohuslavice, Dubicko.....	49
Obrázek 17: Geocachingová mapa obcí Drozdov, Kosov, Hoštejn, Hynčina, Jestřebí	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přehled počtu turistických atraktivit na území jednotlivých obcí.....	37
--	----

1 Úvod

Geocaching – hra, která se v posledních několika letech stala celosvětovým fenoménem. Hra, která svou různorodostí dokáže zaujmout zástupce všech generací, hra, kterou lze přizpůsobit finančním a fyzickým možnostem, hra, díky níž se člověk může dostat na zajímavá místa, která by jinak neobjevil. Vzhledem k tomu, že geocaching lze považovat za alternativní možnost, jak trávit volný čas v přírodě, bude se autorka práce zabývat právě možnostmi propojení této hry s problematikou rozvoje venkova.

K tématu bakalářské práce má autorka velmi blízko, geocachingu se aktivně věnuje již několik let, jako milovnice turistiky všeho druhu ráda cestuje, poznává nová místa a nové lidi. V době, kdy je pro člověka téměř samozřejmostí vlastnit chytrý telefon, a kdy je trendem dodržování zdravého životního stylu, je pro regionální rozvoj důležité „jít s dobou“ a využít tyto aspekty pro svůj prospěch. Často není možné provádět a aplikovat inovace rychle a efektivně v celých krajích nebo regionech, proto se v této práci autorka zaměřuje na menší území, vymezené podle činnosti místních akčních skupin, konkrétně MAS Horní Pomoraví.

V teoretické části této bakalářské práce autorka představí základní pojmy tématu a problematiku rozvoje venkova, aktéry rozvoje venkova, principy přístupu LEADER¹ a MAS (místní akční skupiny), bude se zabývat hrou geocaching, a především jejími sociálními a ekonomickými aspekty.

V empirické části práce autorka představí činnost MAS Horní Pomoraví, na jejímž území byl prováděn výzkum, představí zkoumanou lokalitu a její atraktivitu a vysvětlí, jak by mohl geocaching fungovat jako nástroj MAS pro rozvoj venkova. Komparace rozmístění keší a lokálních atraktivit v regionu, práce s výsledky tohoto výzkumu a výstupu z rozhovoru se zástupkyní MAS, Ing. Hanou Olejníkovou, pomohly s navržením vhodného využití hry geocaching pro rozvoj území Místní akční skupiny Horní Pomoraví v oblasti lokálního cestovního ruchu.

¹ LEADER, z francouzského „Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale“ – v překladu „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je najít cestu, kterou může geocaching pomoci rozvoji turismu v dané lokalitě, a kterou může MAS Horní Pomoraví využít jako lokální aktér při usměrňování pohybu lidí ve zkoumané oblasti. V průzkumu se autorka zaměřuje především na analýzu rozmístění keší a lokálních atraktivit v dané oblasti a jejich rovnoměrného/nerovnoměrného rozložení, a následného nalezení vhodných atraktivit v oblastech, kde je keší málo nebo v nich nejsou žádné, a kam by bylo vhodné jejich založením nasměrovat návštěvníky. Zároveň autorka v práci uvádí konkrétní návrhy, jakým způsobem může MAS Horní Pomoraví v budoucnu využít geocaching pro lepší rozptyl návštěvníků oblasti i v méně navštěvovaných lokalitách.

2.2 Metodika

Při psaní teoretické části bakalářské práce autorka využívá rešeršní metody – studium a analýza odborné literatury a dalších informačních zdrojů jakými jsou např. internetové články a propagační materiály z informačních center, a dále jejich zpracování a zakomponování do práce. Autorka při hledání odborné literatury hojně využívá knihovnu Books Google, která má velmi rozsáhlou knižní databázi. Pro správné ocitování použité literatury je využito prohlížečového doplňku Citace PRO. V práci autorka dále používá vlastní fotodokumentaci. V této části práci autorka nastiňuje problematiku rozvoje venkova a představuje hru geocaching, což je důležité pro správné pochopení výzkumu empirické části práce a jeho výsledků místní akční skupinou a také laickou veřejností.

Ve vlastní části bakalářské práce jsou při analýze rozmístění keší a lokálních atraktivit autorkou zpracovávány kartografické podklady. Pro tuto část bakalářské práce autorka za použití serverů geocaching.com a mapy.cz vyznačuje na slepé mapě území MAS Horní Pomoraví umístění veškerých keší, které se zde nachází, pro přehlednost poté rozděluje území MAS Horní Pomoraví na tři menší části – Staroměstsko a Hanušovicko, oblast Šumperk – Svazek obcí regionu Ruda a Mikroregion Zábřežsko, aby tak snáze porovнала umístění lokálních keší a atraktivit na území jednotlivých obcí. Důležitým zdrojem informací pro tuto práci je také MAS Horní Pomoraví, od které autorka získala cenné informace formou rozhovoru s její

zástupkyní, paní Ing. Hanou Olejníkovou. Rozhovor bohužel kvůli současné situaci s pandemií COVID-19 nemohl proběhnout formou fyzického setkání. Autorka vyhověla přání zástupkyně MAS, paní Ing. Hany Olejníkové, o průběh rozhovoru psanou formou. Otázky tedy byly zaslány na oficiální e-mail Ing. Olejníkové ve wordovém dokumentu, do kterého poté paní Ing. Hana Olejníková vepisovala své odpovědi a následně dokument poslala zpět. Při tvorbě otázek pro MAS Horní Pomoraví se autorka zaměřuje hlavně na otázky týkající se návštěvnosti území MAS Horní Pomoraví a následně možností využití potenciálu hry geocaching pro budoucí rozvoj daného území se zvláštním zřetelem na oblast cestovního ruchu.

3 Teoretická část

3.1 Rozvoj venkova v České republice

3.1.1 Vymezení pojmu „rozvoj venkova“

V této podkapitole se autorka práce zaměří na to, jak vlastně lze pojem rozvoj venkova vysvětlit. Binek a spol. (2009) rozvoj definuje jako proces, který vede k vylepšení pozice venkovských obcí a krajiny, kde se tyto obce nachází. Podle něj tento proces směřuje zejména k:

- *vytvoření harmonického systému rozvoje krajiny*
- *rozvoji celkové pestrosti a specifík venkovských obcí*
- *vytvoření stabilního ekonomického systému zajišťujícího pracovní příležitosti*
- *zajištění kvalitních podmínek pro život obyvatelstva*
- *rozvinutí občanské společnosti*
- *zajištění dostatečné dopravní dostupnosti*

Při usilování o rozvoj venkova je kromě vylepšení fungování a zvyšování prosperity obce stejně důležité pečovat o stav okolní krajiny. (Binek a spol., 2009) Rozvoj venkova je bezpochyby jedním z důležitých bodů v zájmech většiny států, České republiky nevyjímaje. Proč stát rozvoj venkova podporuje, se snaží objasnit Woods (2005), který uvádí čtyři důvody podpory státem:

- *povinnost státu podporovat sociální blahobyt a snižovat rozdíly mezi občany,*
- *ekonomický důvod* - kapitalistický stát podporuje hromadění kapitálu, což v důsledku vyžaduje zajištění infrastruktury pro podnikání na venkově a dále třeba využití všech lokálních zdrojů,
- *stát jedná v zájmu celé společnosti* – i venkovské prostory musí být dostatečně využívány,
- *stát má na starost prostorovou kontrolu populace.*

(Woods, 2005)

V současné době lze v souvislosti s rozvojem venkova zaslechnout termín „chytrý venkov“. Koncept chytrého venkova spočívá v plném využívání veškerého lidského potenciálu. Apeluje na soudržnost, aktivitu a prosperitu venkovských obyvatel,

kterí jsou si vědomi svých silných a slabých stránek, a řešení těch slabých poté hledá v kontextu 21. století – za využití digitálních technologií, dotací z evropských fondů apod. (Hartych, 2019)

Digitalizace může přiblížit služby obyvatelům venkova, snížit jejich náklady na živobytí a mít zásadní dopad na kvalitu života na venkově, pro který jsou typické rychlé strukturální změny, a stále se zvyšující vzdálenost dostupnosti služeb, včetně zdravotní a sociální péče. (EUROPEAN NETWORK FOR RURAL DEVELOPMENT, 2018)

Podle EU Rural Review je dáno pět hnacích mechanismů chytrého venkova:

1. *Reakce na vylidňování a demografické změny*
2. *Hledání místního řešení škrťů ve veřejných financích a centralizace veřejných služeb*
3. *Využívání vazeb s malými a velkými městy*
4. *Maximalizace role venkovských oblastí při přechodu na oběhové a nízkouhlíkové hospodářství*
5. *Podpora digitální transformace venkovských oblastí*

„K vytvoření prostředí, které je příznivé pro chytrý venkov, je třeba rozvíjet politiky pro rozvoj venkova. To je rovněž důvod, proč také politici a předkladatelé projektů na evropské, národní, regionální a místní úrovni zkoumají nové přístupy.“

(EU RURAL REVIEW, 2018)

Moderní technologie v dnešní době představují cestu k inovacím a ekonomickému a sociálnímu rozvoji. Díky rozvoji digitalizace jsou v současné době kompenzovány některé nevýhody venkova a malých měst. (Pavlík, 2020)

S digitálními technologiemi se v moderním světě setkávají děti už v útlém věku. Fenomén internetu je jedním z nejdůležitějších prvků při sběru informací, sami učitelé mohou pomocí informačních a komunikačních technologií přinést řadu zajímavých podnětů do vyučovacího procesu. Např. v hodinách zeměpisu je možné při terénních projektech využít navigačního systému GPS². Posílení práce s geografickými informačními systémy je jedním z edukačních cílů Evropské unie. (Dostál, 2011)

² GPS – Global Positioning System, vojenský polohový družicový systém provozovaný Ministerstvem obrany spojených států amerických, s jehož pomocí je možno určit polohu a přesný čas kdekoli na Zemi s přesností první desítky metrů. Tento systém je volně k dispozici civilním uživatelům.

3.1.2 Vymezení venkovského prostoru

Pro snadnější porozumění kapitolám, ve kterých je uveden vlastní průzkum, je důležité vymezit také pojem venkov. Pro pojem venkov neexistuje pouze jedna jediná definice, proto je velmi složité venkov jednoznačně popsat – pojem venkov je rozdílně vnímán různými obory i jednotlivci z řad autorů odborné literatury.

Podle Wokouna (2011) je problém vymezení venkovského prostoru velmi široký, a to z důvodu, že charakter venkovského osídlení se velmi liší v jednotlivých státech a regionech. Největším metodologickým problémem je stanovení striktní hranice mezi městy a venkovem, v nichž momentálně existují územní přesahy velkého významu. (Wokoun, 2011)

Venkovem se obecně nazývají oblasti nezastavěné volné krajiny a venkovských osídlení, které lze vymezit jako určitý souhrn venkovských sídel, zemědělských a vodních ploch, lesů, ploch místních komunikací a ostatních ploch nacházejících se v tomto prostoru. Venkov se obvykle vyznačuje menší hustotou osídlení, menšími sídly, vyšší zaměstnaností v zemědělství, jistým sepejetím místních obyvatel s krajinou a přírodou, architektonickým rázem a charakterem zástavby a určitým životním stylem. Některé z těchto typických znaků venkova jsou však v současnosti již značně potlačeny. (ČSÚ Praha, 2008)

Podle Koncepce rozvoje venkova pro ČR schválené vládou v lednu 2020 je možné venkov v ČR definovat/vymezit různými způsoby, které lze zahrnout do tří základních přístupů:

- *Pozitivistický („statistický“) přístup* – venkov je možné vymezit na základě analýzy konkrétních pozorovatelných a měřitelných faktů (počet obyvatel, hustota osídlení), primárně je zde vymezován venkovský prostor,
- *Implicitní přístup na základě platné legislativy* – stejně jako u pozitivistického přístupu je založen na posouzení určitých ukazatelů (počet obyvatel, historická kritéria), avšak má určitou legislativní oporu a primárně je zde vymezováno město (venkov je poté považován za zbylý prostor mimo města),
- *Sociálně konstruktivistický přístup* – pojem „venkov“ je sociálně konstruován, tj. je pouze společenským výtvozem, venkov reálně neexistuje, není primárně dán, samotná hranice mezi venkovem a městem existuje pouze v mysli člověka, a je neustále přetvářen, dle tohoto přístupu je venkov

výrazně institucionalizován (silně ukotven v mysli člověka – někteří lidé se sami identifikují jako „venkované“), venkovem je tedy to, co za venkov považuje daná společnost.

V této koncepci je venkov definován jako geografický prostor zahrnující územní obvody obcí, které nejsou středisky – tedy ty obce, které nemají v sídelním systému významnější postavení, neplní centrální funkce (nebo pouze v zanedbatelném rozsahu) a nevytvářejí si vlastní zázemí většího rozsahu. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019)

Podle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 není venkovský prostor pojímán jako homogenní prostor, ale jako různorodé území se svými vlastními specifickými potřebami a zároveň problémy, a to od venkovského území v blízkosti metropolitních území a aglomerací, přes stabilizovaný venkov až po venkovský prostor se zvýšenými hospodářskými a sociálními problémy. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018)

V zásadě rozlišujeme dva typy sídel – sídla venkovská, a sídla městská. Podle Perlína (2009) *„vymezení venkova není kodifikováno a neexistuje ani obecně vnímaná hranice mezi venkovem a městem. Při pokusech o vymezení hraje roli hustota osídlení či absolutní počet obyvatel obce, urbanistická nebo socioprofesionální struktura, případně architektonické charakteristiky a způsob komunikace obyvatel.“* (Perlín, 2009)

Jednou z možností, jak charakterizovat venkov, je právě Perlínem zmíněná hustota osídlení. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj OECD rozlišuje venkov na dvou úrovních, místní a regionální. Místní úroveň (NUTS 5)³ považuje obec za venkovskou, pokud má hustotu obyvatelstva nižší než 150 obyvatel/km². Regionální úroveň (NUTS 3) však rozděluje venkovské oblasti do tří dalších skupin:

- *Převážně venkovské oblasti* – 50% obyvatel zde žije ve venkovských obcích,

³ NUTS neboli Nomenklatura územních statistických jednotek jsou územní celky vytvořené pro statistický úřad Evropské unie (Eurostat) pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistické monitorování, přípravu, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU. Vedle soustavy NUTS od roku 1990 existuje i soustava LAU – Local Administrative Units („Místní samosprávné jednotky“) – zahrnující obce a okresy. V současnosti tato soustava nahrazuje dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5. Územní jednotky jsou v ČR zařazeny následovně:

NUTS 0 = stát, NUTS 1 = území, NUTS 2 = oblast, NUTS 3 = kraj, LAU 1 = okres, LAU 2 = obec

- *Významně venkovské oblasti* – 15-50% obyvatel zde žije ve venkovských obcích,
- *Převážně městské oblasti* – ve venkovských obcích žije méně než 15% obyvatel.

(Pělucha, 2006)

V roce 2011 byla tato typologie Evropskou komisí modifikována – zatímco původní typologie OECD je založena na hustotě obyvatelstva na úrovni obcí, nová typologie Evropské komise používá pravoúhlé síť buněk 1 km², které jsou vytvořeny ze statistických dat daného území. V nové typologii rovněž platí princip tří kategorií, tentokrát založený na podílu obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách:

- *Převážně městské regiony* - mají podíl obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách menší než 20 %,
- *Směšené regiony* - mají podíl obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách mezi 20 % a 50 %,
- *Převážně venkovské regiony* - mají podíl obyvatelstva ve venkovských rastrových buňkách větší než 50 %.

(Deník veřejné správy, 2011)

Kadeřábková a Peková (2012) definují venkov podle účelů, pro které venkov vymezujeme. Z ekonomického hlediska tedy můžeme venkov vymezit jako řídko osídlený prostor, kde je velká část ekonomiky závislá na zemědělství, z demografického hlediska jsou venkovem sídla s malou hustotou či počtem obyvatel, z urbanistického hlediska vidíme venkov jako oblast se specifickým typem zástavby. (Kadeřábková, 2012)

Bínek a spol. (2009) uvádí sedm charakteristických znaků tradičního venkova:

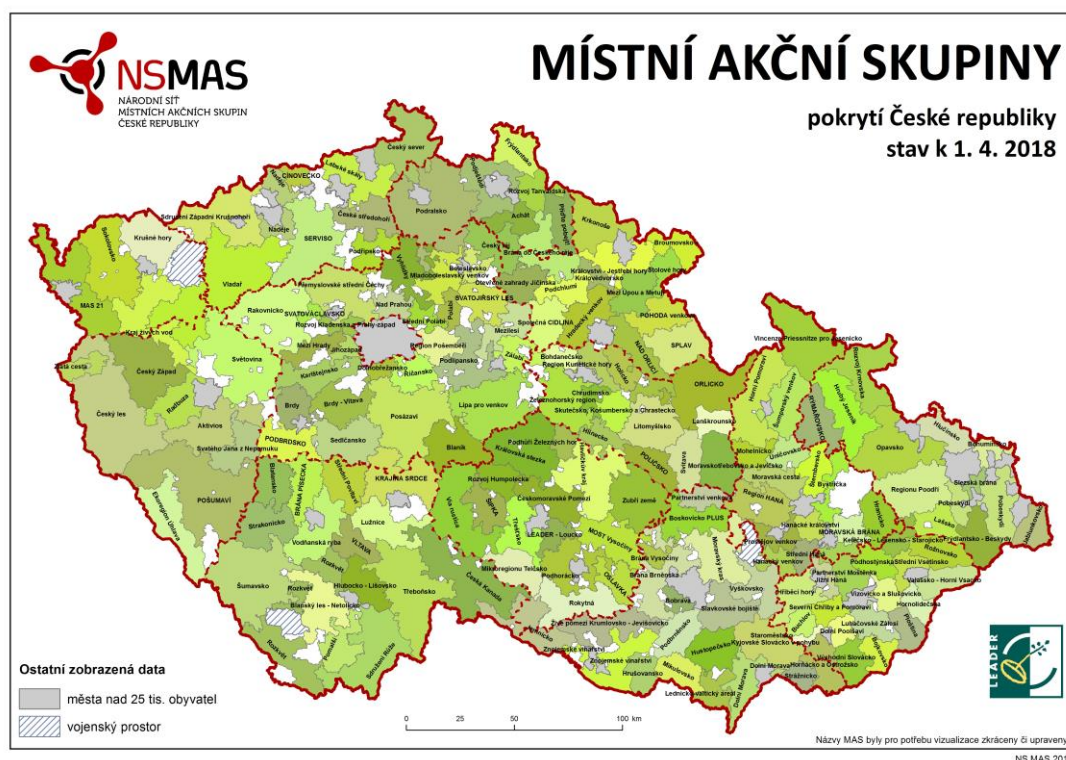
- *urbanistické znaky* – velký podíl rodinných domů, hodně zeleně, centrem je náves, zástavba je rozvolněná,
- *architektonické znaky* – zástavba je nízkopodlažní, chybí nájemní bydlení, dvůr a zahrada jsou striktně odděleny a mají jiné funkce,
- *sociální znaky* – důraz na tradice, sousedské vztahy,
- *ekonomické znaky* – obyvatelé jsou častěji zaměstnáváni v zemědělských odvětvích, často také za práci musí dojíždět,
- *administrativní znaky* – status sídla,

- velikostní znaky – rozloha obce, počet obyvatel, hustota zalidnění, nižší podíl zastavěné plochy.

(Binek a spol., 2009)

Venkovský prostor lze dále vymezit jako území, kde jsou aktivní místní akční skupiny (MAS). Území působnosti MAS má 10 000 až 100 000 obyvatel a města s max. 25 000 obyvateli (Obrázek 1). Území působnosti MAS jsou celistvé, bez izolovaných územních celků (s výjimkou již schválených změn území). Jedna obec smí být v územní působnosti jen jedné místní akční skupiny. (Národní síť místních akčních skupin České republiky, 2020)

Obrázek 1: Vymezení venkovského prostoru podle území MAS

Zdroj: Národní síť místních akčních skupin České republiky, 2020

Na základě výše popsaného autorka práce osobně vnímá venkov jako místo pro únik z každodenního shonu města, místo, kde lidé žijí více v souladu s přírodou, kde jsou nižší finanční náklady na živobytí, kde je více vnímána osobnost člověka. Venkov spojujeme s vhodným prostředím pro výchovu dětí, i zdravějším životním stylem, a to i přes absenci kulturních a sportovních zázemí, která nabízí město. Dodržování zvyků a tradic, které je na venkově zakořeněno silněji než ve městě, má jisté osobité kouzlo. Toho jsou si vědomy i místní akční skupiny a jiné organizace

při pořádání folklorních a kulturních akcí, a ve snaze zachovat naše hmotné i nehmotné kulturní dědictví i pro příští generace. Je důležité na něj umět správným způsobem poukázat, rozšiřovat lidské povědomí o pokladech naší historie a krásách naší přírody. Z těchto důvodů se v posledních letech stává venkov atraktivním i pro dosavadní obyvatele měst, a jeho další rozvoj je nevyhnutelný.

Aplikace nových prvků, jakými jsou např. geocaching, do konceptů rozvoje venkova, může vytvořit pro obě strany jakousi „přidanou hodnotu“. Geocaching oživí dávno zapomenutá, avšak zajímavá místa naší vlasti, a jeho hráči budou obohaceni o poznatky a zážitky z nově navštívených míst.

3.1.3 Aktéři rozvoje venkova

Být **aktérem**, jak je tento pojem vysvětlen ve Velkém sociologickém slovníku, znamená být nositelem, iniciátorem či realizátorem nějaké sociální činnosti. Ač je pojem aktér v nejčastějším slova smyslu identický s pojmem individuum, v širším smyslu zahrnuje také sociální skupiny jako možné nositele aktivit. **Jednání** je potom postojově organizovaná a cílově zaměřená činnost, která zahrnuje analýzu situace, anticipaci výsledků, a plán jejich dosažení. V obvyklých sociálních situacích je po jednání aktéra očekávaná reakce jiných osob nebo skupin. (Maříková, 1996)

Dále autorka představuje aktéry rozvoje venkova. Podle Binka a spol. (2009) „*Aktéry rozvoje venkova můžeme chápat v nejširším slova smyslu jako veškeré formalizované instituce či jednotlivce, kteří nějakým způsobem svými aktivitami vstupují do dění na venkově či kteří jsou součástí venkova.*“ Síla jednotlivých aktérů se z hlediska rozvoje venkova odlišuje, obzvláště kvůli nevyváženému počtu kapacit jak finančních, tak lidských. Menší aktéři, jakými jsou například malé obce, neziskové organizace, nebo drobní podnikatelé, mají pouze omezené možnosti, proto je spolupráce s významnějšími aktéry příležitostí pro zlepšení vlastní situace, a potažmo situace v celém zájmovém území. Aktéry můžeme dělit podle pole jejich působnosti na:

- *lokální* – obec, popř. svazek obcí, kulturní a sportovní spolky, školy, místní podnikatelé, MAS (místní akční skupiny),
- *regionální* – krajská zastupitelstva, územní orgány státní správy, vysoké školy a jiné,

- *národní* – Hospodářská komora ČR, Agrární komora ČR, Ministerstva v ČR, Lesy ČR, Státní fond životního prostředí, Výzkumné ústavy, Národní síť MAS, Spolek pro obnovu venkova, European Centre for Ecology and Tourism, Svaz měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv ČR, a další...

Vedle prostorového rozdělení aktérů je můžeme rozlišit také podle formálnosti struktury a vnitřního fungování, a to na:

- *institucionalizované aktéry (instituce veřejné správy, zájmová samospráva),*
- *částečně institucionalizované aktéry (neziskové organizace),*
- *neformální aktéry (zájmové skupiny, občané).*

(Bínek, 2009)

Níže se autorka bude zabývat jedním z vyjmenovaných aktérů, a to místní akční skupinou (MAS).

3.1.4 Principy přístupu LEADER a místní akční skupiny (MAS)

V této podkapitole autorka představí koncepci LEADER a její klíčové rysy, a následně místní akční skupiny (MAS), jejich vznik a principy fungování. Autorka vychází převážně ze základní příručky přístupu LEADER, vydané Evropskými společenstvími.

Iniciativa **LEADER** byla zahájena v roce 1991 s cílem posílit rozvojový potenciál venkovských oblastí, a to za využití jejich místní iniciativy a dovedností, podporou osvojování know-how v procesu místního integrovaného rozvoje a jeho šířením do dalších venkovských oblastí. Cíle iniciativy se shodovaly s cíli politiky EU zaměřené na rozvoj venkova – vysoká kvalita životního prostředí, zohledňování pestrosti krajinného uspořádání a bohatství tradic. V roce 2007 byl přístup LEADER integrován v rámci celkové politiky EU v oblasti rozvoje venkova jako IV. osa Programu rozvoje venkova pro období 2007-2013. (Státní zemědělský intervenční fond, 2013)

Při provádění rozvojové politiky se přístup LEADER, pomáhající venkovským subjektům přehodnotit dlouhodobý potenciál jejich regionu, ukázal jako velmi účinný a účelný nástroj. Od roku 2007 se v některých zemích stal přístup LEADER nástrojem provádění politik také v oblasti rybářství, čímž byl doplněn Program rozvoje venkova 2007-2013, který ho využíval průřezově všemi svými osami s

cílem umožnit integrované projekty k naplnění realizace Strategických plánů LEADER, podpořených strategií MAS.

V České republice byl přístup LEADER rozšiřován velmi intenzivně. V letech 2003-2006 bylo jeho masivní rozšíření jednoznačně ovlivněno Programem obnovy venkova, realizovaným v ČR v letech 1991-2006, přičemž v této době ČR vložila do přípravy na obnovu a rozvoj venkova celých 6,5 mld. Kč. V letech 2004-2008 v ČR probíhal tzv. „Český LEADER“, který vedlo Ministerstvo zemědělství ČR, a byl financován ze státního rozpočtu.

LEADER 2007-2013, podpořený z Programu rozvoje venkova, umožnil v těchto letech podporu působení celkem 112 MAS na území ČR, přičemž i další nepodpořené MAS se mohly zapojit formou projektů spolupráce místních akčních skupin, rovněž podpořených z Programu rozvoje venkova 2007-2013.

(Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2015)

V období 2014-2020 je tento přístup nazýván jako Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), a je jedním z tzv. integrovaných nástrojů pro územní rozvoj ČR, blíže popsanych v Metodickém pokynu pro využití integrovaných nástrojů (MPIN), který také stanovuje základní požadavky na strukturu a obsah Strategií CLLD. Tyto strategie navrhuji cíle, opatření a měřitelné indikátory, které je možné naplnit konkrétními aktivitami a projekty, realizovanými jednotlivými aktéry, př. MAS. Programové rámce CLLD je možné financovat prostřednictvím ESIF (Evropských strukturálních a investičních fondů), v případě ČR je možné využít tzv. multifondového financování nejen z Programu rozvoje venkova (PRV), ale také prostřednictvím dalších operačních programů v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu – tj. z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP), OP Zaměstnanost (OPZ) a OP Životní prostředí (OPŽP), ve kterých je integrovaný nástroj CLLD rovněž nastaven. (Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2016)

Podstatu přístupu LEADER shrnuje **sedm klíčových rysů**, které se vzájemně propojují:

- *Strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí* – zvolení malých, homogenních, společensky soudržných území, jako cílových oblastí pro provádění politiky, usnadňuje rozpoznání místních předností a slabín,

- příležitostí a potenciálu, a určení hlavních překážek udržitelného rozvoje – „místní přístup“,
- *Přístup „zdola nahoru“* – místní účastníci (místní populace, hospodářské a sociální zájmové skupiny, reprezentativní veřejné a soukromé instituce) se podílí na rozhodování o strategii a volbě priorit, které mají být v místní oblasti sledovány, jeho zásadní složkou je budování kapacit – zvyšování povědomí, školení, účast a zapojení místní populace při určování silných a slabých stránek oblasti, účast zájmových skupin při vypracovávání strategie místního rozvoje, stanovení jasných kritérií vhodných projektů na místní úrovni k realizaci strategie,
 - *Usnadnění inovací* – inovační přístupy k rozvoji venkovských oblastí jsou důležité, je třeba, aby inovace byla pochopena v širokém smyslu – zavedení nového produktu nebo procesu, založení nové organizace nebo trhu, a LEADER tyto nové inovační přístupy stimuluje,
 - *Integrované a víceodvětvové sekce* – akce a projekty obsažené v místních strategiích by měly být propojené, koordinované a působit jako jeden celek,
 - *Vytváření sítí* – sítě vytvářejí spojení mezi lidmi, projekty a venkovskými oblastmi, pomáhají překonat izolaci, se kterou se musí některé venkovské oblasti vyrovnávat, tyto sítě dělíme na institucionální (financovány Evropskou komisí, př. Evropská síť pro rozvoj venkova nebo Celostátní síť pro venkov, která by měla být založena každým členským státem) a vnitrostátní, regionální a místní sítě (vznikly méně formální cestou na státní, regionální nebo místní úrovni a úrovni Evropy – př. ELARD – Evropské sdružení LEADER pro rozvoj venkova),
 - *Spolupráce* – účast MAS na společném projektu s jinou skupinou LEADER nebo se skupinou, která uplatňuje podobný přístup v jiném regionu nebo členském státu, může přispět k posílení místních akčních skupin, a umožnit řešit některé místní problémy nebo přidat hodnotu místním zdrojům,
 - *Partnerství veřejného a soukromého sektoru: Místní akční skupiny (MAS)* – zřízení MAS je původním důležitým rysem přístupu LEADER, jejich úkolem je stanovení a provádění strategie místního rozvoje, spravování a rozdělování finančních zdrojů – těmto skupinám se podrobněji autorka věnuje níže.

Všechny tyto rysy se v procesu provádění vzájemně doplňují, čímž je dosahováno trvalých účinků na dynamiku venkovských oblastí a jejich schopnost řešit vlastní problémy. (PŘÍSTUP LEADER, 2006)

Jak bylo zmíněno výše, jedním z klíčových rysů přístupu LEADER je partnerství veřejného a soukromého sektoru: **Místní akční skupiny (MAS)**. *„Místní akční skupina (dále MAS) je na politickém rozhodování nezávislým společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí a institucí veřejného moci), které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU a z národních programů, pro svůj region, metodou LEADER. Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí ve venkovských oblastech. Jedním z nástrojů je také aktivní získávání a rozdělování dotačních prostředků.“* (Národní síť místních akčních skupin České republiky, 2020)

Pavlík (2020) v publikaci Regiony budoucnosti – spolupráce, bezpečí a efektivita, uvádí, že: *„Místní akční skupiny (MAS) jsou společenstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy (obcí, svazků obcí, a institucí veřejné moci), které spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání podpory z EU a z národních programů pro svůj region metodou LEADER.“* (Pavlík, 2020)

MAS implementují Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), který se zaměřuje na konkrétní subregionální oblasti a uskutečňuje se na základě integrovaných a víceodvětvových strategií místního rozvoje zaměřených na dotyčnou oblast (viz principy přístupu LEADER popsané výše). Komunitně vedený místní rozvoj je koncipován s ohledem na místní potřeby a potenciál, a zahrnuje inovativní prvky v místních souvislostech, vytváření sítí a případně spolupráci. Strategie CLLD obsahuje tyto prvky:

- vymezení rozlohy a počtu obyvatel na území, na které se strategie vztahuje,
- analýzu rozvojových potřeb a potenciálu území,
- popis postupu zapojení komunity do vypracování strategie,
- akční plán, který ukazuje, jak se cíle promítají do jednotlivých opatření,
- popis opatření pro řízení a sledování strategie,
- finanční plán strategie.

Podle nařízení EU č. 1303/2013 o společných ustanoveních o Evropských strukturálních a investičních fondech (ESIF) mezi úkoly místních akčních skupin patří:

- *zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění operací, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení,*
- *vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních kritérií pro výběr operací, jež brání střetu zájmů a zajišťují, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru měli partneři, kteří nejsou veřejnými orgány, a umožní provádět výběr na základě písemného postupu,*
- *při výběru operací zajišťování souladu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů strategií,*
- *příprava a zveřejňování výzev k podávání návrhů nebo průběžného postupu pro předkládání projektů, včetně vymezení kritérií výběru,*
- *přijímání a posuzování žádostí o podporu,*
- *výběr operací a stanovení výše podpory, případně předkládání návrhů orgánu odpovědnému za závěrečné ověření způsobilosti před schválením,*
- *sledování průběhu provádění strategie komunitně vedeného místního rozvoje a podporovaných operací a vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií.*

(NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EU č. 1303/2013, 2013)

Hlavní hodnota MAS kromě jiného spočívá ve schopnosti vybírat projekty s potenciálem, tato schopnost souvisí s jejich úlohou územních animátorů, mj. v rámci spolupráce mezi územními celky a na nadnárodní úrovni. Místní akční skupiny musí být aktivními zprostředkovateli a za účelem meziodvětvové činnosti zapojit všechny příslušné zainteresované strany na svém území. Úspěchy místních akčních skupin je třeba zviditelňovat, dále je nutné neustále hodnotit realizace místních rozvojových strategií. (Evropský hospodářský a sociální výbor, 2018)

3.1.5 Geocaching jako nástroj MAS pro rozvoj venkova

Ve snaze o implementaci moderních a chytrých technologií do všech oborů a odvětví nezůstávají pozadu ani regionální vědy. Již výše byl zmíněn tzv. koncept

chytrého venkova, který klade velký důraz na využívání právě digitálních technologií ve 21. století. V této době je zcela běžné učit se používat chytré přístroje už od dětství, a lidé se naučili brát je jako samozřejmé a běžné spotřební zboží. Je zcela normální nevyužívat chytré přístroje pouze doma, naopak jsou nezbytným pomocníkem při vyznávání zdravého životního stylu (chytré hodinky, které při běhání měří tep, počet spálených kalorií a počet uběhnutých kilometrů, GPS aplikace a přístroje pro snadnou orientaci v přírodě při turistice nebo právě při geocachingu, apod.), a bez těchto pomocníků si již mnozí tyto aktivity neumí představit. Ve snaze, aby tyto technologie sloužily všem, tedy starší generaci nevyjímaje, vznikají různá centra digitálního vzdělávání, a to i v rámci činnosti místních akčních skupin.

Geocaching je na území České republiky místními akčními skupinami využíván ojediněle, s digitalizací a chytrým vzděláváním obyvatelstva je to ovšem možné. Právě MAS mají přehled o tom, na jakou atraktivitu daného území by bylo vhodné návštěvníky oblasti lépe upozornit, a geocaching je jedním z vhodných prostředků. Hráči geocachingu jsou velmi zdatní ve využívání chytrých technologií, orientací v mobilních mapách a dalších přidružených aplikacích. Proto se touto problematikou bude autorka v praktické části práce podrobně zabývat.

3.2 Geocaching

Jednou ze základních myšlenek geocachingu je umístění „pokladů“ na místech, která jsou něčím zajímavá, ale často nejsou turisticky hojně navštěvovaná. Hledání keší je pro mnoho lidí velkým zpestřením výletů jak do přírody, tak i do měst a jejich okolí, kdy kromě poznávání nových míst hledač zažívá radost ze hry a vzrušení z nutnosti počínat si nenápadně před nehráči – mudly. (Geisslerová, 2012)

V současné době společně s volunturismem⁴ a couchsurfingem⁵ geocaching řadíme mezi tzv. nové typy turismu, které se začaly formovat v důsledku měnícího se životního stylu lidí a zároveň měnícími se technologickými možnostmi. (Palatková, 2014)

⁴ Termín (z anglického „Voluntourism“) vznikl spojením slov volunteer (dobrovolník) či voluntary (dobrovolný) a turismus. Jde o spojení dovolené s aktivní pomocí navštíveným oblastem.

⁵ Couchsurfing je unikátní internetová služba, díky které je možné se bezplatně ubytovat kdekoli na světě. Jedná se o sociální síť.

Atraktivitami v cestovním ruchu se rozumí objekty nebo události, díky kterým mají lidé zájem o návštěvu daného místa, a to např. kvůli jeho historické hodnotě, kulturnímu významu, přírodní kráse nebo možnosti zábavy. (Jarolímková, 2017)

3.2.1 Geocaching jako volnočasová aktivita

Geocaching je globálně známá hra, kdy se hráči za pomoci signálu GPS (Global Position System) snaží najít keš, neboli poklad. Místo, kde se tento poklad nachází, je dané právě souřadnicemi GPS, ke hře je tedy nutné vlastnit zařízení, které podporu GPS využívá – v dnešní době je to kromě přenosných GPS navigací téměř každý chytrý telefon.

Pro možnost zapojení se do této hry je nejprve nutné zaregistrovat se na internetových stránkách www.geocaching.com, kde rovněž nalezneme souřadnice jednotlivých „pokladů“. Kromě uvedených webových stránek existuje i oficiální mobilní aplikace geocachingu, popřípadě její neoficiální alternativy, jakou je například aplikace c:geo. Vzhledem k tomu, jak je jednoduché zjistit, v jaké oblasti se keše nachází, mohou se hráči geocachingu dělit na dvě hlavní skupiny:

První skupinou jsou hráči, pro které je nalezení kešky hlavním cílem výpravy. Jejich cílem je najít keš, přidanou hodnotou v tomto případě je objevení nového zajímavého místa, ať už kulturní památky, přírodního divu atd. Tato skupina hráčů nejčastěji odloví všechny kešky v okolí svého bydliště, a dále se kvůli hře přesouvá do jiných oblastí. Při výběru oblasti, kterou dále navštíví, zpravidla rozhoduje množství keší v dané oblasti, které bude možné ve zvoleném časovém úseku odlovit. V oblastech vzdálenějších od domova jsou hráči nuceni využít obslužnosti daného místa – navštívit místní restauraci, obchod, příp. i ubytovací zařízení.

Druhou skupinou jsou hráči, pro které je přidaným bonusem právě nalezení keše. Cíl jejich výpravy je zpravidla jiný – návštěva kulturní památky, naučné stezky v přírodě, historického města, a teprve v případě zbylého času přichází na řadu možnost odlovu keše. Často se jedná o turisty z velké dálky, ze zahraničí, kteří již s využitím místní obslužnosti předem počítají, a mají předem vytipované zařízení, které chtějí v rámci pobytu v oblasti navštívit, ať už jde o stravovací zařízení, dětská hřiště nebo zábavní aktivity. Geocachingu se věnují převážně v rámci zbylého času. V obou případech je pro místní atraktivitu, u kterých se keš nachází, hra přínosem.

Základním cílem hry je tedy nalezení keše (počeštěný anglický název cache), a následné zapsání se do logbooku. Tyto keše jsou dále děleny podle náročnosti nalezení, velikosti a typu. Podrobnosti o jednotlivých keších lze zjistit v jejich popisu (listingu) na zmíněných webových stránkách nebo v aplikaci.

Keše podle typu dělíme na keše **tradiční** – nejčastější typ keší (poklad leží na zadaných souřadnicích), **multikeše**, kdy je pro nalezení pokladu nutné navštívit více stanovišť, **mysterky**, pro jejichž nalezení je nutné se k finálním souřadnicím dostat určitými postupy – vyřešením rébusu nebo uhodnutím hádanky, ale i **earth keše**, které nemají fyzickou schránku (krabičku s pokladem). Earth keš má hlavně vzdělávací charakter, kešer (cacher – lovec keší) se musí na souřadnicích keše soustředit na geologické jevy a přírodní zajímavosti daného místa, a poté správně zodpovědět ownerovi (vlastníkovi keše) na otázky uvedené v listingu.

Další dělení keší je zpravidla podle její velikosti. **Mikro a nano keše** zpravidla nepřesahují velikostně objem krabičky 100 ml, **malé keše** jsou do objemu 1 l, **střední keše** do 20 l, **velké keše** jsou potom poklady uvnitř krabičky s objemem větším než 20 l, keše nepravidelného tvaru a speciálního vzhledu se označují jako **ostatní** (Obrázek 2).

Obrázek 2: Úkryt keše - ostatní

Zdroj: vlastní fotografie

Keše můžeme rozlišovat také podle jejich náročnosti. V popisu keše je vždy počtem hvězdiček (1 až 5) ohodnoceno, jak moc náročný je odlov keše po mentální stránce (jak složitý je rébus, jaká je časová náročnost) a jak je keš náročná na terén (fyzickou

stránku kešera). Příkladem - 1 hvězdička hodnocení terénu znamená, že odlov keše je vhodný i pro maminky s kočárkem nebo lidi na vozíčku, naopak 5 hvězdiček hodnocení terénu znamená, že k odlovu keše může být zapotřebí horolezecké vybavení - tzv. T5 keše (Obrázek 3). Tato hodnocení nicméně bývají velmi subjektivní, protože zde velkou roli hraje vnímání ownera (autora či vlastníka keše), keš hodnocenou jako středně náročnou na odlov může někdo považovat za lehce odlovitelnou, a hodnotil by ji nižším počtem hvězdiček než owner. Keše s náročností terénu 1 a 2 přijde na místo, kde se nacházejí, odlovit více hráčů, než na místo, kde se nacházejí keše s náročností terénu 4 a 5 - ať už z důvodu nižší fyzické náročnosti zdolání terénu, nebo absence potřebného vybavení k odlovu.

Obrázek 3: Odlov keše s hodnocením náročnosti terénu 5 hvězdičkami

Zdroj: vlastní fotografie

3.2.2 Sociální aspekty hry geocaching

V této podkapitole se zaměříme na sociální aspekty hry geocaching jako takové, protože právě ty jsou kromě radosti z nalezení „pokladu“ a poznávání nových míst dalším důležitým prvkem motivace ke hře. Podstatou hry geocaching je bezesporu ukrývání a hledání jednotlivých keší. Pro mnoho hráčů je samozřejmostí porovnávat počty jimi nalezených keší s počty logů jiných hráčů, přátel, známých, a s tím souvisí určování si dalších a dalších cílů, a rozšiřování tím i oblasti svojí herní působnosti. U geocachingu více než u jiných aktivit platí, že je činností „pro každého“. Je finančně tak náročný, jak si hráč sám určí, je možné hrát ho jako jedinec, ale i v týmu (př. s manželem a dcerou tvoříme tým, keše které najdeme, logujeme pod jedním

profilem na www.geocaching.com). Je to aktivita, kterou lze spojit se sporty jako cyklistika, horolezectví nebo i potápění, s koníčky jako třeba fotografování, cestování a turistika. Geocaching je také skvělým nástrojem pro seznámení se s jinými lidmi, běžné je to v praxi ve facebookových geocacherských skupinách – hráč hledá sparring partnera/y pro společný odlov keše. Pro rodiny je geocaching perfektním důvodem pro trávení času spolu, děti mají samozřejmě největší radost z nalezení pokladu, rodinné výlety, kdy člověk na chvíli utíká od shonu každodenního život, potom naráz získávají přidanou hodnotu. Podle Kentona O'Hary (2008) je důležitým faktorem geocachingu to, že je používán lidmi k tomu, aby dal procházce či výletu pocit účelu. To podle něj pomáhá motivovat jeho účastníky udělat si výlet a věnovat se tak fyzické aktivitě. (O'Hara, 2008)

Efektivita rozvoje geocachingu je postavena na systému spolupráce mezi jednotlivými aktéry. Mezi ty patří kromě geocacherů také zástupci z řad veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru a médií. Geocacheři spolu komunikují prostřednictvím internetu, nejvíce oblíbeným serverem pro diskuze o této hře v České republice je server geocaching.cz, mezinárodním serverem hráčů geocachingu je geocaching.com, v současné době je velmi populárním trendem zakládání zájmových skupin na sociální síti Facebook, a pro geocaching jich jen v České republice existuje hned několik. Sdružování aktivních hráčů hry bylo také hlavním důvodem pro zakládání regionálních spolků, kde geocacheři z určité lokality v jedné skupině tvoří komunitu, ve které si předávají informace, zkušenosti a informace o keších a setkáních – eventech (Obrázek 4) v jejich okolí.

Velmi důležitá je komunikace mezi komunitou geocacherů a veřejným sektorem. Geocaching je využíván pro propagaci vlastních zájmů kraje, obcemi, i místními akčními skupinami (na MAS Horní Pomoraví se zaměříme v další kapitole). Jedním z nejvýznamnějších představitelů veřejného sektoru v rámci geocachingu je Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, která tuto oblíbenou hru bere při své činnosti na vědomí, a uznává ji jako rozšíření outdoorových aktivit v chráněných územích.

Z neznámějších neziskových organizací, které se zapojují do geocachingu, můžeme jmenovat např. Greenpeace, sdružení ARNIKA nebo Český svaz ochránců přírody. Tyto a další neziskové organizace geocaching zahrnují do svých kampaní, které se týkají především ochrany životního prostředí, kulturních památek a sportu.

Při komunikaci s podnikatelským sektorem je nejdůležitějším pojmem pokrok. Zpětná vazba od geocacherů je důležitá pro výrobce a prodejce GPS navigací, outdoorového vybavení, i merchandisingu.⁶ Co se týče médií, obzvláště v poslední době si můžeme všimnout zvýšeného počtu televizních reportáží, internetových článků i článků v novinách a časopisech – toto všechno nemálo přispívá rozvoji geocachingu a rozšiřování geocacherské komunity. (Formánková, Vágner, 2012)

V březnu, roku 2012, vzniklo v České republice občanské sdružení Česká asociace geocachingu. Cílem této asociace je rozvíjet geocaching coby živou a smysluplnou aktivitu pro hráčskou komunitu a zároveň sdružení usiluje o pozitivní vnímání geocachingu okolním světem. Česká asociace geocachingu během svého osmiletého působení uspořádala celou řadu kulturních a vzdělávacích akcí, komunikuje s veřejností i zástupci médií. Největším počinem České asociace geocachingu je unikátní výstava GPS Maze, kterou si asociace získala uznání v celoevropském měřítku. (Česká asociace geocachingu, 2021)

Obrázek 4: Geocacheři z Belgie na prvním českém gigaeventu v Plumlově na Moravě

Zdroj: GEOCACHING, 2020

⁶ Merchandising je komplexní péče o zboží v místě prodeje, jehož hlavní náplní je zajištění odpovídajícího stavu zásob, vystavení produktů a zvýšení atraktivity prodejního místa.

4 Vlastní práce

V části Vlastní práce se autorka podrobněji zaměřuje na zkoumané území MAS Horní Pomoraví, na činnost MAS Horní Pomoraví, mapuje a analyzuje rozmístění jak atraktivit, tak keší v tomto území, a zároveň se pokusí najít možnosti propojení geocachingu a rozvoje území MAS Horní Pomoraví.

4.1 MAS Horní Pomoraví

V této kapitole autorka představí území MAS Horní Pomoraví (Obrázek 5), ve kterém bude prováděn následný výzkum.

4.1.1 Charakteristika území MAS

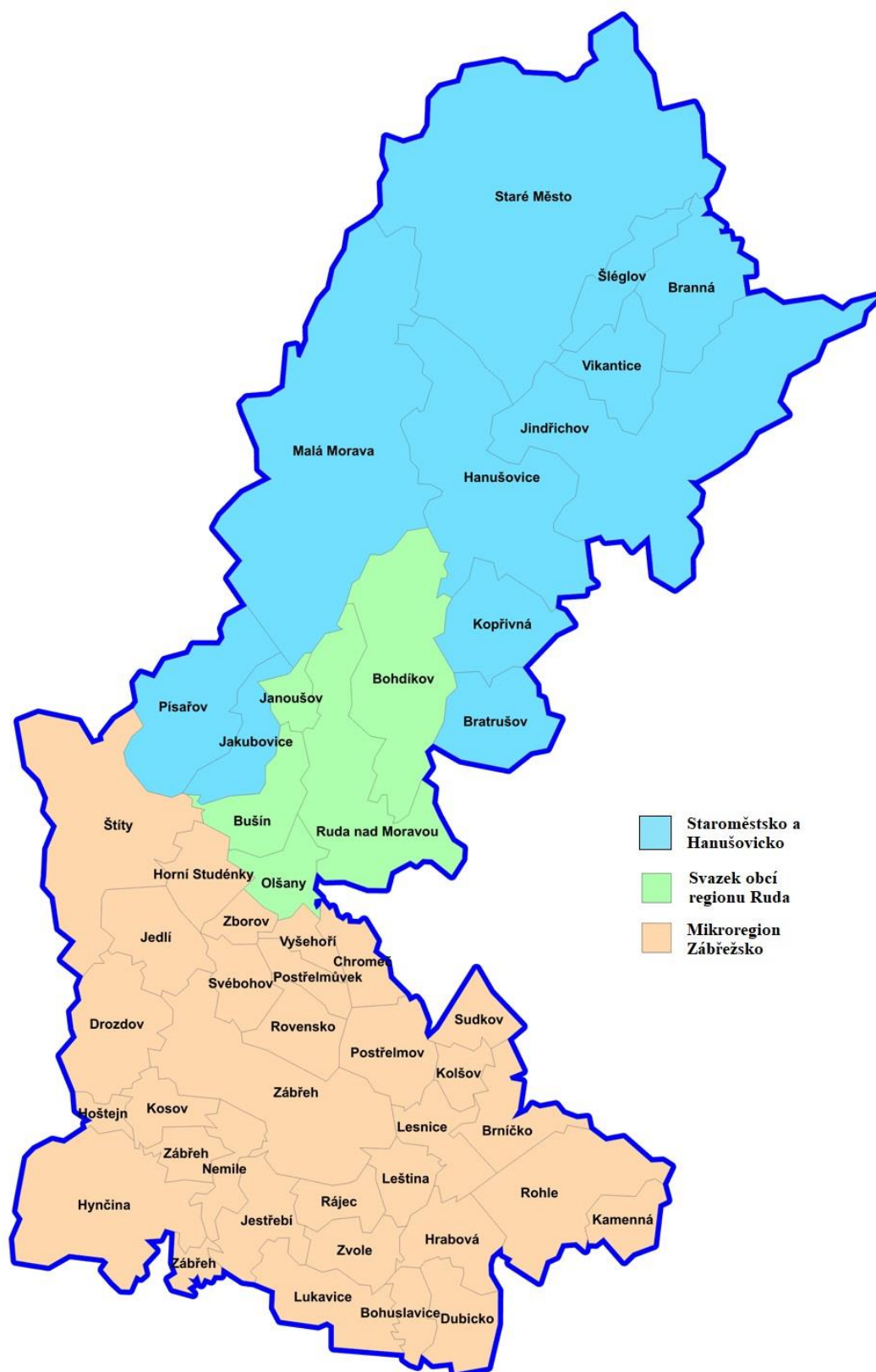
Území MAS Horní Pomoraví o.p.s. se nachází v severovýchodní části České republiky, a tvoří západní část okresu Šumperk. Západní hranice MAS sousedí s okresem Ústí nad Orlicí (kraj Pardubický) a částečně Svitavy. Na severu je MAS Horní Pomoraví vymezena hranicí s Polskem. Celá oblast spadá do Euroregionu Glacensis.

Místní partnerství se rozkládá na území celkem 46 obcí: Bohdíkov, Bohuslavice, Branná, Bratrušov, Brníčko, Bušín, Drozdov, Dubicko, Hanušovice, Horní Studénky, Hoštejn, Hrabová, Hynčina, Chromeč, Jakubovice, Janoušov, Jedlí, Jestřebí, Jindřichov, Kamenná, Kolšov, Kopřivná, Kosov, Lesnice, Leština, Lukavice, Malá Morava, Nemile, Olšany, Písařov, Postřelmov, Postřelmůvek, Rájec, Rohle, Rovensko, Ruda nad Moravou, Staré Město, Sudkov, Svébohov, Šlégrov, Štítý, Vikantice, Vyšehoří, Zábřeh, Zborov, Zvole.

Území MAS zahrnuje dva mikroregiony – Svazek obcí Regionu Ruda a Svazek obcí mikroregionu Zábřežsko + samostatné obce v severní části MAS (Obrázek 5).

Celková rozloha území je 672,12 km², a žije zde dohromady 50.435 obyvatel, přičemž hustota obyvatel je 75 obyv./km².

Obrázek 5: Území MAS Horní Pomoraví

Zdroj: MAS Horní Pomoraví, o. p. s.

Významným jevem tohoto území jsou anemo-orografické systémy, díky nimž vznikly ledovcové kary, a zároveň zapříčinily velkou přírodní pestrost v celém pohorí. Průměrná nadmořská výška na území je 347 m.n.m. V oblasti se nachází několik chráněných ptačích oblastí, díky nadprůměrnému zastoupení zeleně a lesních porostů je zde vysoká kvalita životního prostředí. Územím protéká řeka Morava se svými přítoky.

Jak bylo zmíněno výše, území MAS Horní Pomoraví je tvořeno celkem 46 obcemi. 74% těchto obcí má méně než 1000 obyvatel, a až 37% těchto obcí má méně než 500 obyvatel, výjimkou je město Zábřeh, které má 13 589 obyvatel.

Přes vysokou kvalitu životního prostředí území trápí sociální a ekonomické problémy. Z velké části je Horní Pomoraví územím bývalých Sudet, což po druhé světové válce mělo za následek příliv dělnických profesí do zdejších obcí a zpřetrhání historických vazeb. Kvůli nedostatečné dopravní infrastruktuře a odlivu mladých lidí do měst za práci a lepším bydlením stoupá míra nezaměstnanosti. Na území je zřejmá silná vazba na lesnické a zemědělské činnosti, které však pro mladé lidi v moderní době nejsou příliš atraktivní, dochází tedy k postupnému stárnutí obyvatelstva. Z mladých lidí, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání, na území zůstává pouhý zlomek, valná většina vzdělaných lidí zde nedokáže najít dostatečné uplatnění, velkou většinu obyvatel tedy tvoří lidé se základním vzděláním a vyučením lidí bez maturity. (MAS Horní Pomoraví o.p.s., 2012)

4.1.2 Činnost MAS Horní Pomoraví

Místní akční skupina Horní Pomoraví vznikla v roce 2006 spojením MAS Zábřežsko o.p.s. a MAS Horní Pomoraví o.p.s., momentálně má sídlo v Hanušovicích. Hlavním cílem organizace je rozvoj regionu v souladu se zásadou udržitelného rozvoje. MAS spolupracuje s celou řadou lokálních partnerů, klade důraz na účinné využívání všech zdrojů v oblasti. Hlavní činností MAS je objevování finančních, organizačních a vzdělávacích zdrojů, a využívání dalších zdrojů jakými jsou regionální granty, programy revitalizace krajiny, programy státních fondů životního prostředí a další. MAS dále provozuje informační centrum v Hanušovicích, kde poskytuje veřejnosti informace o turistických atrakcích, kulturních, společenských a sportovních akcích, a jiné. Je zakladatelem ochranné známky Jeseníky – originální produkt, v jejímž rámci pomáhá podnikům (držitelům známky) v propagaci jejich lokálních produktů (pomoc

s marketingem a PR, organizace trhů a prohlídek pro návštěvníky – zájemce o služby, produkty). MAS se dlouhodobě angažuje také v oblasti vzdělávání pořádáním různých aktivit pro děti a seminářů či workshopů pro učitele a rodiče, kdy jim pomáhá se zaváděním nových výukových metod do praxe, a umožňuje sdílení vyučovacích strategií mezi pedagogy. Mezi důležité činnosti MAS patří také její aktivity v oblasti sociální, a to např. organizací fyzických a vzdělávacích aktivit pro seniory, nebo pomoc dlouhodobě nezaměstnaným v návratu do pracovního procesu. MAS každoročně pořádá kulturní a sportovní akce na podporu komunitního života ve vesnicích a v regionu. Těmito komunitními akcemi jsou například „Ples ústavu zdravotně postižených lidí“, nebo aktivity ke „Dni českého boje proti rakovině“. Při těchto činnostech MAS často využívá práce dobrovolníků, kterými jsou většinu studenti z regionu. (MAS Horní Pomoraví o.p.s., 2020)

V rámci oblasti cestovního ruchu a kulturního dědictví MAS Horní Pomoraví ve Strategii CLLD popisuje specifické cíle Rozvinutý a živý cestovní ruch a Zachovalé kulturní dědictví:

Rozvinutý a živý cestovní ruch – cílem je široká nabídka atraktivit a kvalitní nabízené služby cestovního ruchu, které do regionu přilákají návštěvníky a přimějí je se vrátet, případně prodloužit jejich pobyt v regionu, v rámci tohoto cíle jsou podporovány ubytovací a doprovodná stravovací zařízení (investiční výdaje spojené s jejich budováním a obnovou), zařízení pro sport, zábavné a relaxační aktivity a doprovodná infrastruktura a služby, dále budování pěších tras, cyklotras, hippostezek⁷, lyžařských tras a dalších tematických stezek.

Zachovalé kulturní dědictví - cílem je zachování kulturního dědictví regionu prostřednictvím údržby, obnovy a zhodnocování nebo novým využitím objektů kulturního dědictví - kulturních památek, kulturních prvků, památkově významných území, historických parků, zahrad a alejí, památek místního významu, technických památek (investiční výdaje související s obnovou a zhodnocením, výdaje na revitalizaci). Důležitým prvkem je také prezentace místních historických, kulturních a uměleckých zajímavostí a významných osobností regionu (výdaje související s tvorbou propagačních materiálů, propagačních tiskovin a brožur). (MAS Horní Pomoraví o.p.s., 2016)

⁷ Hippostezka – jezdecká stezka, stezka pro jezdce na koních

4.2 Prostorová analýza atraktivit a keší na území MAS Horní Pomoraví

Z hlediska rozdělení turistické destinace Jeseníky leží MAS Horní Pomoraví na území tří lokalit:

1. Staroměstsko a Hanušovicko (v tabulce č. 1 modrou barvou)
2. Šumpersko – pouze Svazek obcí regionu Ruda (v tabulce č. 1 zelenou barvou)
3. Mikroregion Zábřežsko (v tabulce č. 1 okrovou barvou)

Celá oblast je z hlediska cestovního ruchu velmi pestrá. Sever území se díky dostatečné sněhové pokrývce v zimním období stává velmi vyhledávaným milovníky zimních sportů, jih území je potom vhodný k celoroční rekreaci a cykloturistice. Horská a pěší turistika je nejčastěji vyhledávanou formou cestovního ruchu v regionu vzhledem k horskému a podhorskému rázu krajiny. Klub Českých turistů v regionu provozuje velmi kvalitní síť turistických tras, instituce jako CHKO Jeseníky a Lesy ČR iniciují a realizují v nynější době čím dál více oblíbené naučné stezky. Témata těchto stezek se váží hlavně k fauně, flóře, historii a unikátním jevům lokality. Na různé návštěvnické cílové skupiny regionu lépe cílí pestřejší nabídka a možnosti regionu, jako jsou alternativní formy cestovního ruchu, které se čím dál více rozvíjí na základě rozvoje informačních technologií, změn ve společnosti a demografického vývoje populace. Mezi tyto formy patří také geocaching. (MAS Horní Pomoraví o.p.s., 2016)

Většina obcí zde má vlastní kulturní zařízení a sakrální stavbu (kostel, kaple), kromě čtyř obcí (Hynčina, Kamenná, Šléglov a Vikantice) také vlastní knihovnu. Na území MAS Horní Pomoraví najdeme pouze 2 muzea – v Zábřehu a ve Starém Městě, v Zábřehu je také galerie umění. Instituce pro volný čas určené pro děti můžeme najít v Zábřehu a Postřelmově, v severní části území tato zařízení zcela chybí. Obce a neziskové organizace působící na území (TJ Sokol, Na paloučku, Charita, Červený kříž a další) se velmi angažují v pořádání kulturních a společenských akcí, které jsou hlavně v letních měsících ve spojení s krásnou přírodou atraktivní i pro turisty. Mezi nejznámější kulturní události bezesporu patří Pivovarské slavnosti pivovaru Holba, kam každoročně zavítá až 10000 návštěvníků, tradiční Pekařovská pouť, festival Welzlování a pro sportovce závody v Acrobat Parku olympijského vítěze Aleše Valenty ve Štítech. (MAS Horní Pomoraví o.p.s., 2012)

Tabulka 1: Přehled počtu turistických atraktivit na území jednotlivých obcí

Území obce	Evidované památky	Zrušená ochrana	Objekty místního významu	Přírodní památky	Muzea a drobné expozice	Technické památky	Památčné stromy
Branná	9		5		2	1	
Bratrušov	2		2				
Hanušovice	9		6		2		
Jakubovice	2	1	2				
Jindřichov	3		1	1			1
Kopřivná	3		0				
Malá Morava	10	1	3	1	1		1
Písařov	3		0				
Staré Město	10	1	1		2		
Šléglov	2		0				
Vikantice	1		0				
CELKEM	54	3	20	2	7	1	2
Bohdíkov	4		6	2			
Bušín	3		2				
Janoušov	2		0				
Olšany	2		0				
Ruda nad Moravou	9		1		1		
CELKEM	20	0	9	2	1	0	0
Bohuslavice	0		5	1			
Brníčko	3		4				
Drozdov	1		1				
Dubicko	3		11		1		
Horní Studénky	3		9				
Hoštejn	3		1		1	1	
Hrabová	2		5	1	2		
Hynčina	5		0				
Chroměč	0		0				
Jedlí	6		2				
Jestřebí	2		6	1			
Kamenná	0		3	1			
Kolšov	1	1	0			1	
Kosov	3	2	2				
Lesnice	2	2	10	2			
Leština	2		10				
Lukavice	3	1	2				
Nemile	2		2		1		
Postřelmov	6	1	0				
Postřelmůvek	3		0				
Rájec	4		5				
Rohle	4		4				
Rovensko	3		0		1		
Sudkov	2	2	1			1	
Svébohov	3		1				
Štítý	12		2	1		1	
Vyšehoří	0		1				
Zábřeh	15	3	5		2	3	
Zborov	1		0				
Zvole	3	2	1		1		
CELKEM	97	14	93	7	9	7	0
CELKEM na území MAS	171	17	122	11	17	8	2

Zdroj: MAS Horní Pomoraví o.p.s., vlastní úprava

Obrázek 6: Prostorová analýza keší na území MAS Horní Pomoraví

Zdroj: MAS Horní Pomoraví o.p.s., vlastní zpracování

Jak je vidět na mapě prostorové analýzy keší na území MAS Horní Pomoraví (Obrázek 6), keše jsou rozmístěny po celé zkoumané oblasti, na území každé z obcí nacházející se na území MAS Horní Pomoraví. Na některých místech je jejich koncentrace vyšší (obce Hanušovice, obec Zábřeh), na území některých obcí je naopak počet keší velmi malý, nebo nepřímo úměrný k její velikosti (obec Malá Morava, obec Hynčina).

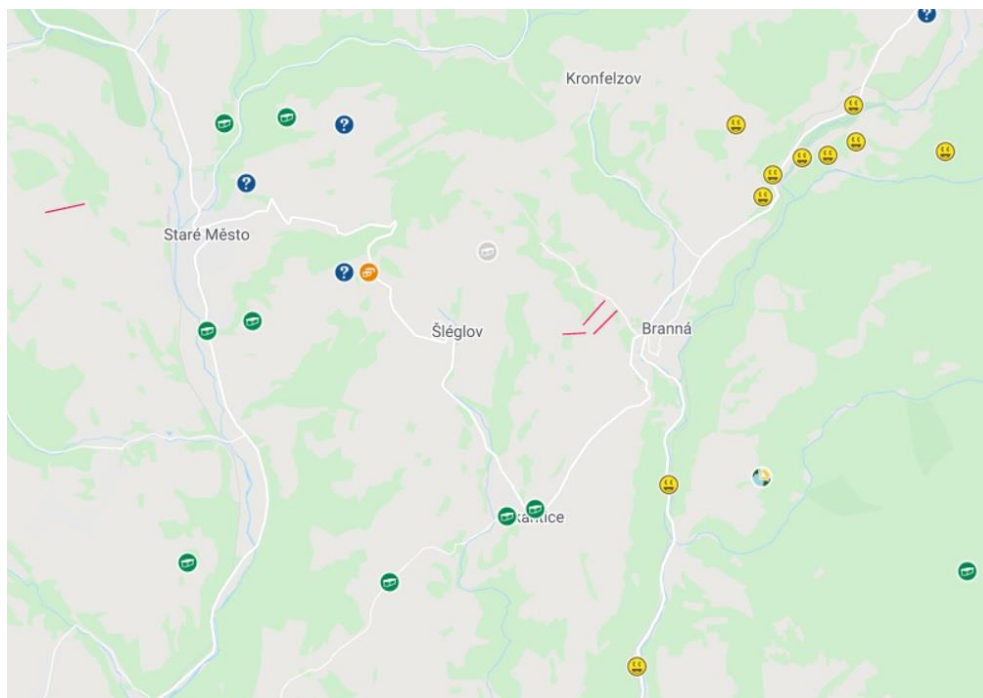
V následujících 3 podkapitolách autorka v rámci vlastní práce prozkoumává návaznost keší na lokální atraktivity, uvedené a popsané v Příloze 1. Protože se jedná o rozsáhlou oblast a zobrazení keší v takovém měřítku by nebylo přehledné, bylo zapotřebí mapu s rozmístěním 232 keší (počet keší na území MAS Horní Pomoraví k datu 14.2.2021) rozdělit na několik částí.

4.2.1 Návaznost keší na lokální atraktivity 1 – Staroměstsko a Hanušovicko

Jedním ze stěžejních úkolů vlastní práce je prostorová analýza keší na území působnosti MAS Horní Pomoraví. V oblast Staroměstsko a Hanušovicko se nachází obce Branná, Bratrušov, Hanušovice, Jakubovice, Jindřichov, Kopřivná, Malá Morava, Písařov, Staré Město, Šléglov a Vikantice. V této oblasti se nachází 89 turistických atraktivit (Tabulka 1), z nichž turisticky velmi zajímavé jsou Králický Sněžník, Staroměstská pevnostní oblast, Pivovar a muzeum Holba Hanušovice, 333. kilometr řeky Moravy, Žlebský vodopád, Kaskády Prudkého potoka, Ski areál Branná, Zřícenina hradu a zámek Kolštejn, a např. Zřícenina Nového hradu (Příloha 1). V oblasti Staroměstsko a Hanušovicko se nachází 80 keší.

V obci Staré Město (Obrázek 7) a na území obce Branná (Obrázek 7) se nachází série keší Betonová hranice, která se přímo váže na atraktivitu Staroměstská pevnostní oblast (Příloha 1). Celkem se jedná o deset tradičních keší a jednu bonusovou keš, kdy každá z keší z této série je v těsné blízkosti některého z objektů lehkého či těžkého opevnění, jedna keš se potom nachází v místě vojenského muzea ve Starém Městě.

Obrázek 7: Geocachingová mapa obcí Staré Město, Branná, Šléglov a Vikantice

Zdroj: GEOCACHING, 2021

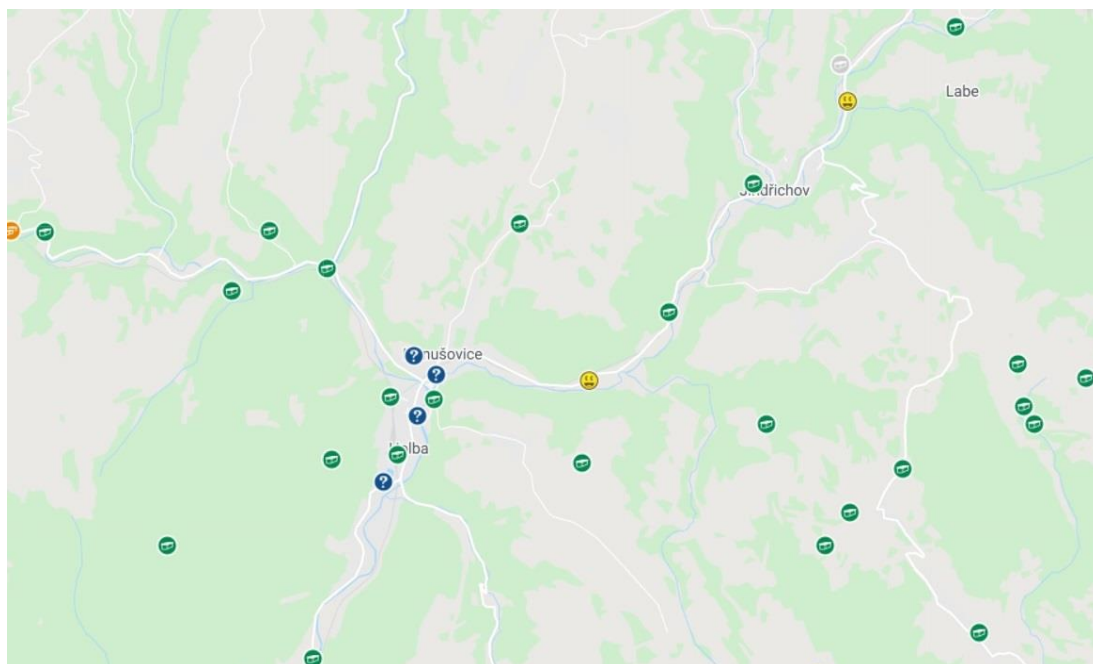
Několik keší v této oblasti je také spojeno s nejnavštěvovanější atraktivitou Horního Pomoraví - Králickým Sněžníkem (Příloha 1), a pramenem řeky Moravy. Jedná se o keše Przyjaźń polsko-czeska – Śnieżnik, nacházející se na hranici s Polskem, earth keš The spring of Morava River / Pramen Moravy a virtuální keš Slon / The Elephant.

Série keší je také věnována problematice ekozemědělství, jehož kořeny sahají v České republice právě do Starého Města pod Králickým Sněžníkem, jedná se o sérii Po stopách ekozemědělství, jejíž součástí je také multikeš a mystery keš.

Keš pojící se k historické památce, je možné nalézt také v obci Vikantice (Obrázek 7) – jedná se o tradiční keš s názvem Wolfgang von Weigelsdorf, která se váže ke Kostelu Svatého Volfanga. Za zmínku stojí také keš Lipova alej nad Vikanticemi, která hledači ukáže lípy vysázené Němci, kteří byli z oblasti násilně odsunuti po skončení druhé světové války.

Překvapením je naopak absence jakékoliv keše v okolí zámku a zříceniny hradu Kolštejn (Příloha 1), protože samotný komplex zámku a zříceniny i jeho okolí jsou turisticky velmi atraktivní. Žádná keš se potom nenachází na území obce Šléglov (Obrázek 7).

Obrázek 8: Geocachingová mapa obcí Hanušovice a Jindřichov

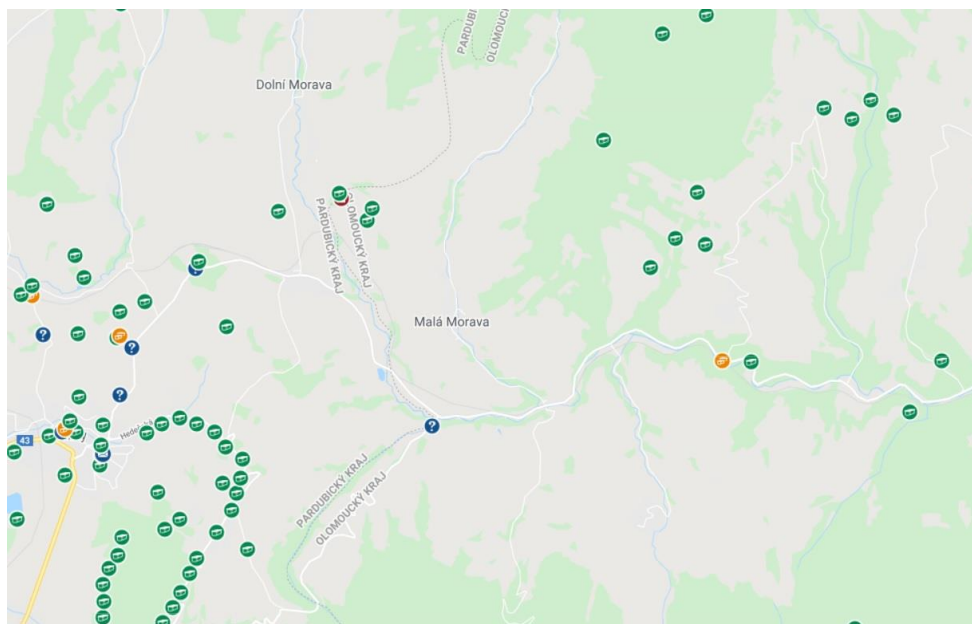

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Mystery keš s názvem Pivovar v Hanušovicích se váže ke stejnojmenné atraktivitě, stejně tak mají na území obce Hanušovice (Obrázek 8) „svoji“ keš turisticky zajímavá místa, jako jsou 333. kilometr řeky Moravy (keš s názvem Reka Morava – 333 km II) a Žlebský vodopád (keš stejného jména). Keše řeky Moravy můžeme rovněž najít na jejím 328. a 330. kilometru.

Na území obce Jindřichov (Obrázek 8) je možné odlovit keš Hrádek Plece, v oblasti pozůstatků stejnojmenné zříceniny. Jedná se pouze o zbytky málo známého hradu v lese na konci dlouhého skalnatého ostrohu. V části obce Jindřichov, která se jmenuje Pekařov, je potom stejně jako v části obce Nové Losiny k nalezení keš ze série Zaniklé obce – tato série se zaměřuje na obce, které sice nezanikly úplně, ale musely ustoupit ze své bývalé velikosti a samostatnosti, a staly se pouze součástí většího celku.

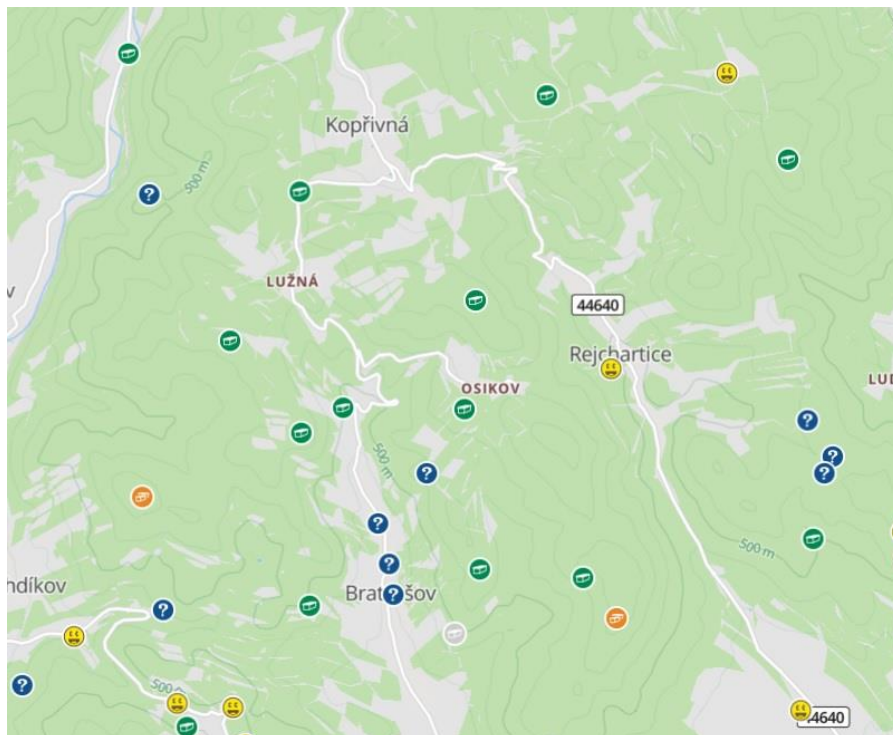
Obrázek 9: Geocachingová mapa obce Malá Morava

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Na území obce Malá Morava (Obrázek 9) se žádná z keší neváže k turisticky známé atraktivitě, a celkově je na území této obce navzdory její rozloze velmi malý počet keší.

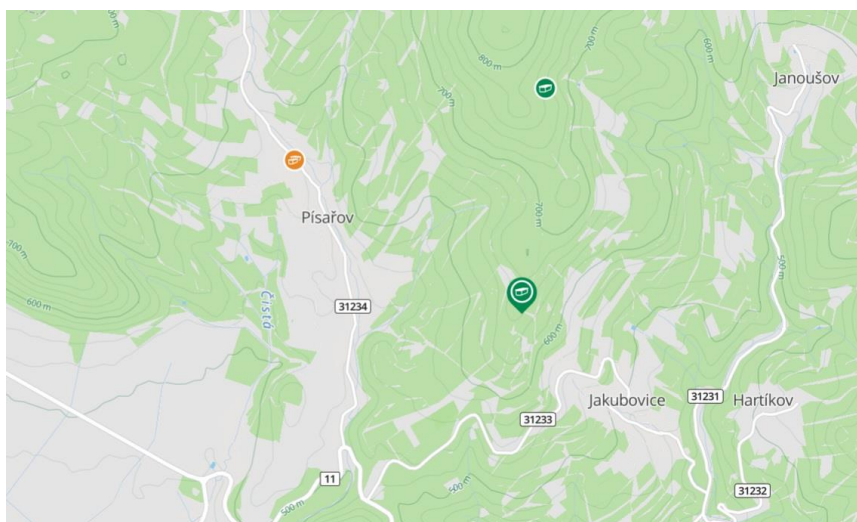
Obrázek 10: Geocachingová mapa obcí Kopřivná a Bratrušov

Zdroj: GEOCACHING, 2021

K zajímavým atraktivitám se v obci Kopřivná (Obrázek 10) pojí keše NOVÝ HRAD a okolí (zřícenina Nového hradu – Příloha 1) a keš Větrníky nad Kopřivnou. Přestože se jedná o větrnou elektrárnu, a ne o historickou památku nebo přírodní zajímavost, jsou „větrníky nad Kopřivnou“ oblíbeným procházkovým a výletním místem.

Obrázek 11: Geocachingová mapa obcí Písařov a Jakubovice

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Dvě písařovské památky hráčům ukazuje multikeš Písařovské kostely, která je jednou ze dvou keší, které se nachází na území obcí Písařov a Jakubovice (Obrázek 11).

Celkem se v oblasti Staroměstsko a Hanušovicko nachází 80 keší, počet atraktivit na tomto území je potom 89 (Tabulka 1). Počet atraktivit na území tedy mírně převyšuje celkový počet keší.

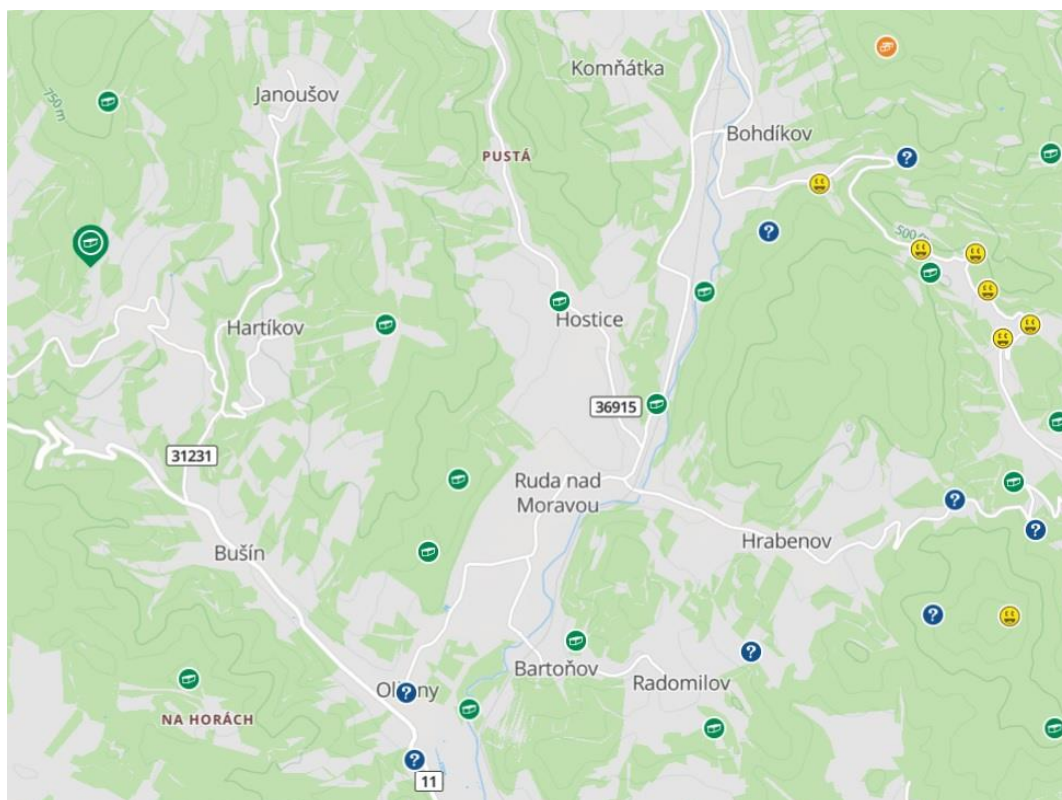
K turistickým atraktivitám ve výše zmíněné oblasti se váže celkový počet 28 keší. Tyto keše jsou přímo věnovány atraktivitám, v jejichž blízkosti se nacházejí, a v listingu (popisu) těchto keší se nachází historické a další údaje o dané atraktivitě. Mezi tematicky zaměřené keše patří hlavně série keší Betonová hranice, která se zabývá tématem válečného opevnování v Československu, a např. série keší Po stopách ekozemědělství, upozorňující na problematiku ekologie, avšak nevážající se k žádné turistické atraktivitě. V oblasti chybí keše u přírodních atraktivit, jakými jsou Žlebský vodopád a Kaskády prudkého potoka, které nejsou návštěvníky oblasti příliš známé a navštěvované. U historických památek by keš mohla být založena

bezpochyby v blízkosti Zříceniny hradu a zámku Kolštejn, jež je výraznou dominantou obce Branná.

4.2.2 Návaznost keší na lokální atraktivitu 2 – Svazek obcí regionu Ruda

V této oblasti se nachází území pěti obcí, a to: Janoušov, Bušín, Olšany, Ruda nad Moravou a Bohdík (Obrázek 12). V oblasti Šumpersko – svazek obcí regionu Ruda, se nachází celkový počet 24 keší, a 32 turistických atraktivit (Tabulka 1), jakými jsou např. Lesní zážitková naučná stezka Štědrákova Lhota, Štola Mařka nebo Přírodní rezervace Na hadci (Příloha 1).

Obrázek 12: Geocachingová mapa obcí Janoušov, Bušín, Olšany, Ruda nad Moravou a Bohdík

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Na území obce Bohdík (Obrázek 12), v části obce Raškov, nalezneme přírodní rezervaci Na hadci (Příloha 1), ke které se přímo vztahuje mystery keš Had na hadci. Jedná se o jedinou keš v oblasti, která se přímo vztahuje k turistické atraktivitě.

Tematické keše, jakými jsou ALOISOV JEZ v Bohdíkovi a U splavu v Olšanech, se sice nevztahují k památkám ani přírodním atraktivitám, nicméně i tak mají návaznost

na oblíbenou aktivitu návštěvníků této oblasti – vodáctví. Řeka Morava je oblíbeným vodáckým cílem všech milovníků tohoto sportu u nás.

Vzhledem k tomu, že se nejedná o velkou oblast vzhledem k celému území MAS Horní Pomoraví, nachází se zde nízký počet keší i nízký počet turistických atraktivit. Přesto počet turistických atraktivit převyšuje celkový počet keší.

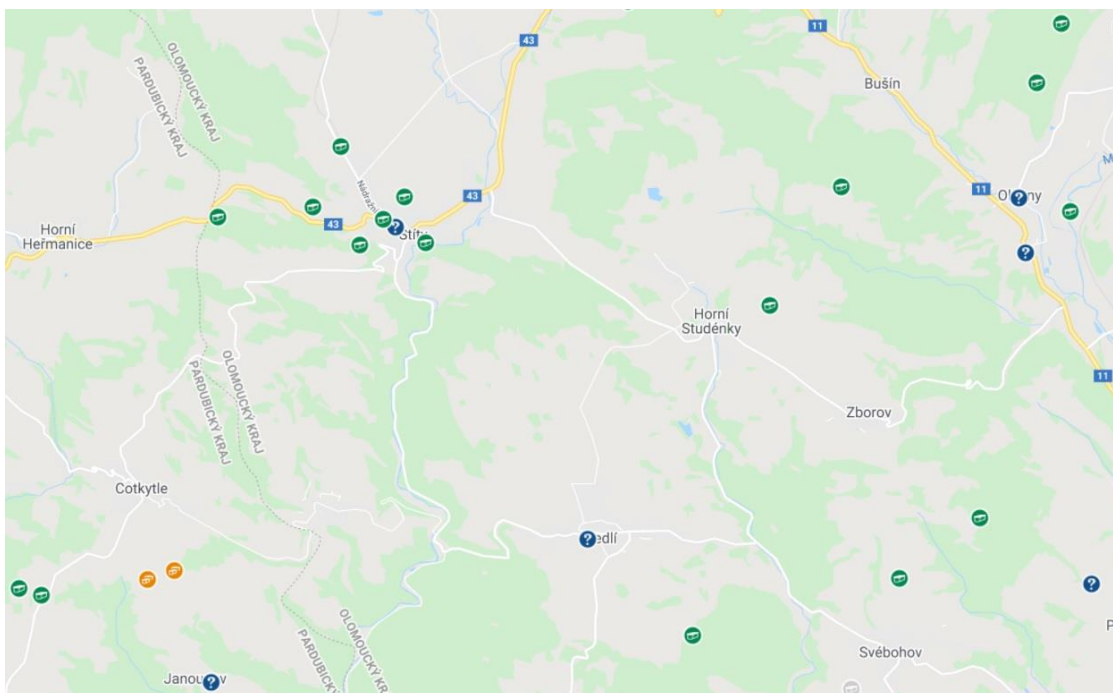
V této oblasti by bylo pro přilákání návštěvníků vhodné založit keš poblíž evropsky významné lokality Štola Mařka, a dále sérii keší přímo jako součást Lesní zážitkové naučné stezky Štědrákova Lhota.

4.2.3 Návaznost keší na lokální atraktivitu 3 – Mikroregion Zábřežsko

V oblasti Mikroregionu Zábřežsko se nachází území obcí Bohuslavice, Brníčko, Drozdov, Dubicko, Horní Studénky, Hoštejn, Hrabová, Hynčina, Chromeč, Jedlí, Jestřebí, Kamenná, Kolšov, Kosov, Lesnice, Leština, Lukavice, Nemile, Postřelmov, Postřelmůvek, Rájec, Rohle, Rovensko, Sudkov, Svébohov, Štíty, Vyšehoří, Zábřeh, Zborov a Zvole. Na území Mikroregionu Zábřežsko se nachází celkový počet 128 keší, a 227 turistických atraktivit (Tabulka 1), z nichž je důležité vyjmenovat například Acrobat Park Aleše Valenty, Sportovní a relaxační areál Božeňov, Zřícenina hradu Brníčko, Muzeum v Zábřehu nebo Železniční skanzen na opuštěné dráze (Příloha 1).

V severní části této oblasti leží obce Štíty, Jedlí, Horní Studénky a Zborov (Obrázek 13). Zdejší keše se stejně jako většina keší na území MAS Horní Pomoraví často nevážou k turistickým atraktivitám, některé historické památky však svoji keš mají, jako např. keš U kapličky v obci Jedlí.

Obrázek 13: Geocachingová mapa obcí Štíty, Jedlí, Horní Studénky, Zborov

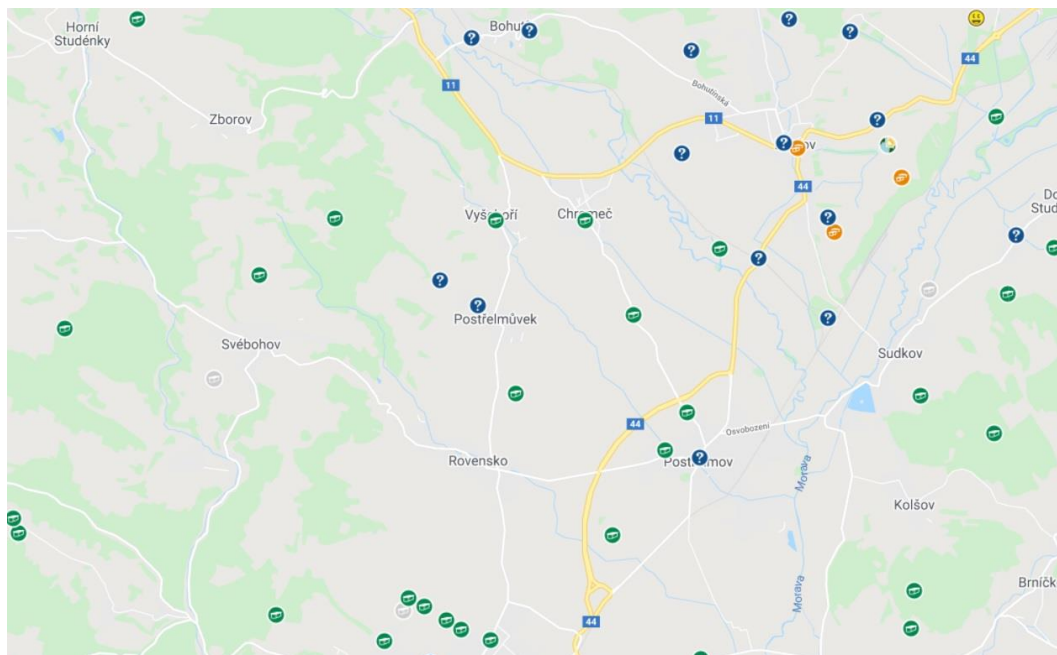

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Osm keší potom může hledač odlovit v obci Štíty, kde se nachází známý Akrobat Park Aleše Valenty (Příloha 1). Z těchto keší stojí za zmínku např. keš Hrad Šilperk, pojmenovaná podle již neexistujícího opevněného sídla, které stálo na kopci nad městem. Keš Sv. Anna potom upozorňuje na sochu Panny Marie, která stojí u štíteckého hřbitova již od roku 1769. Další ze štíteckých keší je keš U Majdalenky, nacházející se v okolí stejnojmenné studánky, oblíbené u téměř všech obyvatel Štítů, a která je pozůstatkem kapličky z období baroka.

Další keše, vázané k náboženským památkám, můžou návštěvníci najít např. v obci Chromeč (Obrázek 14) – keš Kaple svatého Jana Nepomuckého v Chromči, keš Boží muka mezi Chromčí a Postřelmovem, a keš Vyšehoří – Kaple sv. Jana Nepomuckého.

Obrázek 14: Geocachingová mapa obcí Svěbohov, Rovensko, Postřelmůvek, Vyšehoří, Chromeč

Zdroj: GEOCACHING, 2021

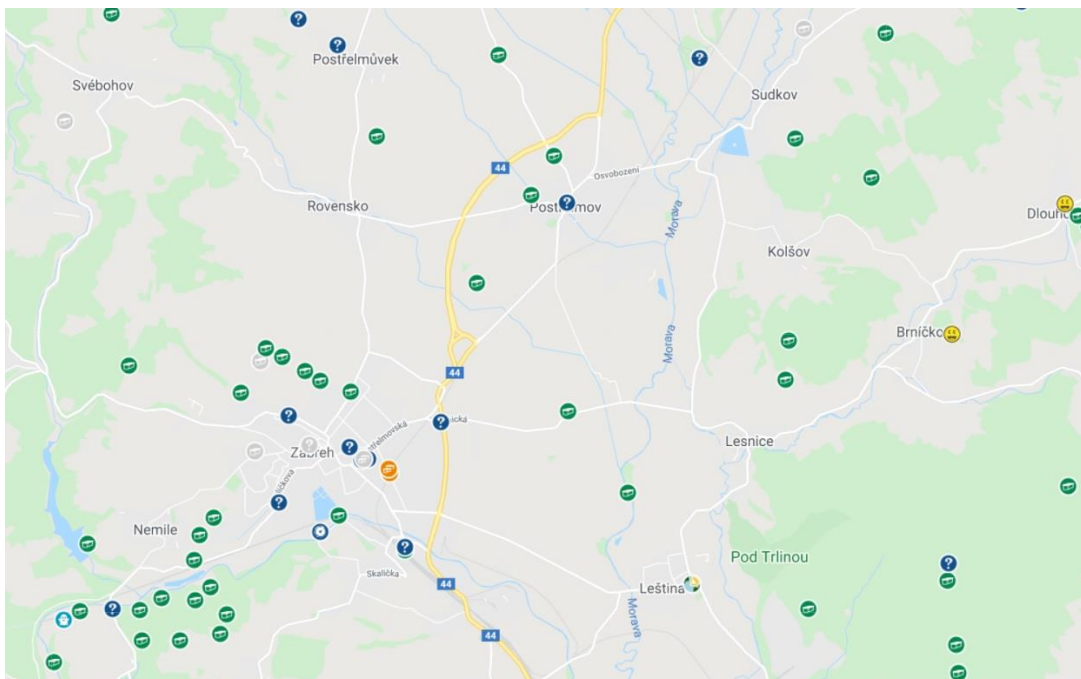
Zajímavým územím pro hráče geocachingu i běžné turisty je město a okolí města Zábřeh (Obrázek 15).

V samotném městě Zábřeh (Obrázek 15) může hráč geocachingu odlovit keše jako wherigo keš S Eskymo Welzlem podél Moravské Sázavy, pojmenované podle nejslavnějšího zábřežského rodáka a cestovatele, který má v místním muzeu stálou expozici (Příloha 1). Milovníky parků a procházek určitě potěší keš Rybník Oborník – Brasák, nacházející se u zámeckého rybníka, zřízeného za dob slavných rybníkářů Tuklů, návštěvníky, zajímající se o historii města by mohla zaujmout mystery keš Zábřeh.

Velmi zajímavá turistická atraktivita hráče geocachingu potká při odlovu virtuální keše Železniční skanzen, mystery keše Vláčková 2 a tradiční keše Cestou k mašince, nacházející se v obci Nemile (Obrázek 15). Železniční skanzen na opuštěné dráze (Příloha 1) je skvělým výletním cílem pro rodiny s dětmi i milovníky vlaků a jejich historie. Drobnou lidovou architekturu návštěvníkům představí keš Osamělá kaplička, nacházející se rovněž na území obce Nemile.

V obci Postřelmov (Obrázek 15) tamější keše upozorňují hledače hlavně na památné stromy a náboženské památky. Jedná se o mystery keš Lípa u kostela a tradiční keše Lípa u kaple sv. Prokopa, Topol v kopci, a Kaplička sv. Františka z Assisi.

Obrázek 15: Geocachingová mapa obcí Zábřeh, Postřelmov, Sudkov, Nemile, Kolšov, Lesnice, Leština, Brníčko

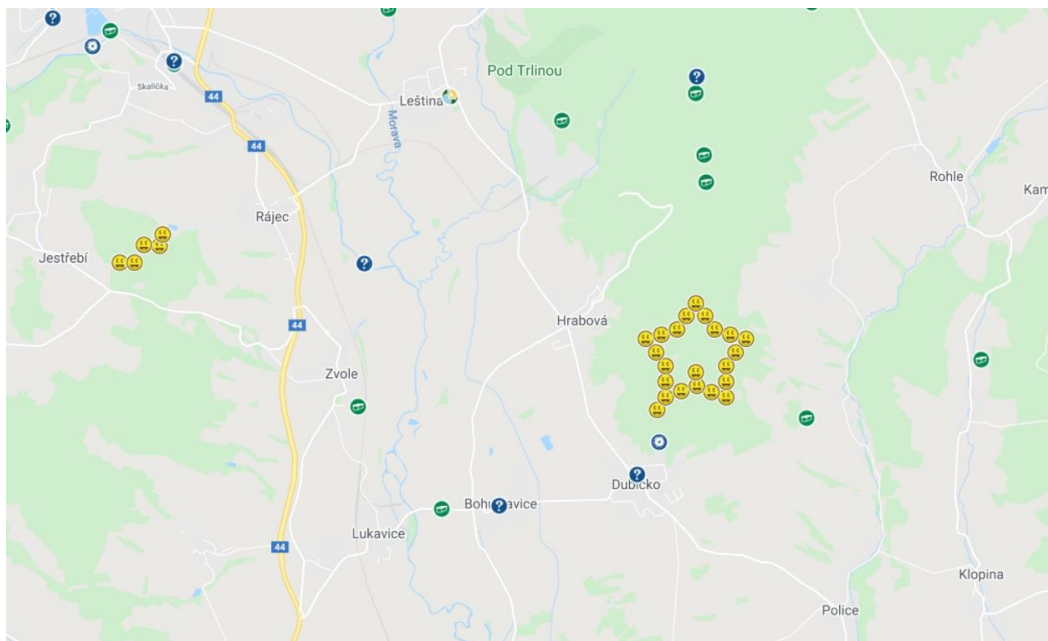

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Keš Zřícenina hradu Brníčko / Ruin of the castle Brnicko je možné odložit u stejnojmenné turistické velmi zajímavé atraktivity (Příloha 1) poblíž obce Brníčko (Obrázek 15). V blízké obci Leština (Obrázek 15) se potom nachází zajímavá earth keš Vitošovský vápenec / Vitosov limestone, která se váže k nepřehlédnutelné dominantě krajiny mezi Mohelnicí a Zábřehem – vápencovému lomu Vitošov.

Velmi malý počet keší se nachází v obcích Rájec, Zvole, Hrabová, Lukavice, Bohuslavice a Dubicko (Obrázek 16). Za zmínku tu stojí série keší Anežákova hvězdička, která se ovšem neváže k žádné turistické atraktivitě, její odlovení však hráčům na geocachingové mapě v jejich profilu vytvoří hezký obrazec. Tato série je tak vhodná spíše pro milovníky procházek po lese.

Obrázek 16: Geocachingová mapa obcí Rájec, Zvole, Hrabová, Lukavice, Bohuslavice, Dubicko

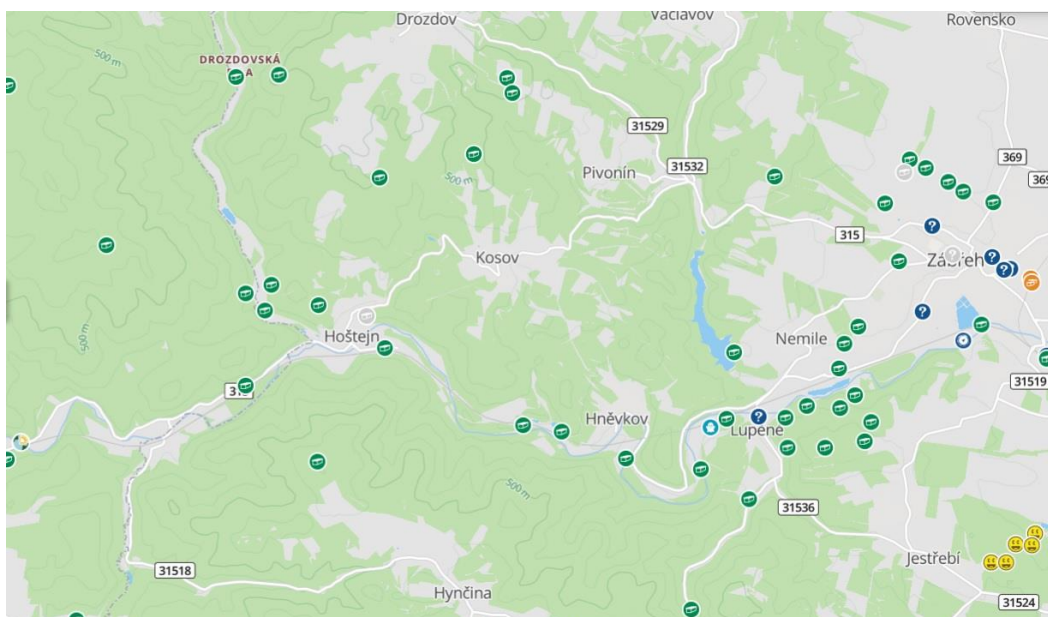

Zdroj: GEOCACHING, 2021

Žádné keše hráči bohužel nenajdou na území obcí Rohle a Kamenná.

Na západě území Mikroregionu Zábřežsko leží obce Drozdov, Kosov, Hoštejn, Hynčina, a Jestřebí (Obrázek 17).

Obrázek 17: Geocachingová mapa obcí Drozdov, Kosov, Hoštejn, Hynčina, Jestřebí

Zdroj: GEOCACHING, 2021

V těchto obcích je možné z keší, které se vztahují k turistické atraktivitě, naleznout např. tradiční keš Hoštejn, která návštěvníka zavede k pozůstatkům málo známého hradu ze 13. století. Oblíbené jsou v této oblasti keše v okolí místních studánek – keš Studánka u Pastova včelína, Studánka na Ježkově, Studánka na Homole, všechny na území obce Hoštejn, a další keš Studánka ve Dvoříškách na území obce Drozdov.

Na území počet atraktivit výrazně převyšuje celkový počet keší. Přímo závislost na atraktivitě v této oblasti má 26 keší, což je velmi málo s ohledem na počet turistických atraktivit v této lokalitě. Vzhledem k velikosti území je na uvážení, zda by nebylo vhodné v oblasti založit několik sérií keší, které by propojovaly atraktivitu, které se vyskytují blízko u sebe. Například okolí Sportovního rekreačního areálu je velmi atraktivní (vodní přehrady, lesní stezky), ale návštěvníci areálu se primárně zdržují pouze v jeho hranicích. Založení série keší v jeho okolí by tento přístup návštěvníků areálu mohlo změnit.

4.3 Rozbor rozhovoru se zástupkyní MAS Horní Pomoraví

Dle rozhovoru se zástupkyní MAS Horní Pomoraví, Ing. Hanou Olejníkovou (Příloha 2) jsou nejvíce navštěvovanými atraktivitami z celého území tyto: Kralický sněžník, pivovar Holba, zřícenina Nového hradu, rekreační oblast Božeňov, zajímavosti v nebo kolem města Zábřeh, naučné stezky a zřícenina hradu Brníčko. Tyto výše jmenované atraktivity autorka této práce správně zahrnuje v analýze rozmístění keší a atraktivit v předchozí kapitole, a zároveň se o nich více zmiňuje v Příloze 1.

Vzhledem ke skutečnosti, že oblast Králického Sněžníku je Národní přírodní rezervací, dle MAS hrozí, že návštěvníci území budou v honbě za kešemi chodit mimo vyznačené turistické trasy. Tento problém se stal aktuálním obzvláště v tomto a loňském roce, kdy lidé v důsledku koronavirové krize nevyjížděli na dovolené do zahraničí, ale upřednostnili rekreační pobyty v České republice. Nedržení se v hranicích vyznačených turistických tras bohužel pro Národní přírodní rezervaci znamená ohrožení chráněných živočišných druhů a rostlin, obzvláště nebezpečné je potom táboření a s ním související zakládání ohňů. *„V posledních letech vzrůstá na oblibě i fenomén jménem skialpinismus, neboli sport na pomezí lyžování, horské turistiky a horolezectví, kdy zjednodušeně lze říci, že skialpinismus vyjadřuje volný pohyb zimním horským terénem právě mimo značené cesty což je v těchto oblastech*

nepřípustné,“ uvádí v rozhovoru zástupkyně MAS Horní Pomoraví (Příloha 2). Jako jedno z řešení uvedeného problému se v tomto případě nabízí odstranění keší z oblasti Králického Sněžníku, za účelem omezit chození turistů mimo vyznačené trasy.

Existují ale také případy, kdy je pro podporu chráněných druhů geocachingu naopak využíváno, a pohyb turistů/geocacherů ve volné přírodě je zde vřele vítán, a to i u nás v České republice. Jedná se o třeba o případ jihočeských pískoven – přírodní podmínky živočichů v oblasti jejich výskytu jsou cíleně narušovány pohybem geocacherů, protože řada ohrožených živočichů a rostlin potřebuje k životu místa s malým obsahem živin, jako jsou třeba písčiny, suché trávníky nebo drobné mokřady a tůň. Tato místa jsou ale čím dál vzácnější, proto se opuštěné pískovny často stávají náhradními stanovišti těchto živočišných druhů. Aby se v pískovně dlouhodobě udržela stanoviště s malým obsahem živin, musí je ochránci přírody čas od času obnovit nebo zajistit jejich narušování, a tuto funkci díky správně, účelně umístěným keším vykonávají právě geocacheři. (Biologické centrum AV, 2020)

Jak by mohl geocaching pomoci s ochranou oblasti Králického Sněžníku, by mohlo být předmětem samostatného vědeckého výzkumu.

Oblíbené atraktivity, zmíněné zástupkyní MAS, Ing. Hanou Olejníkovou, jsou jejich návštěvníky velmi vyhledávány a následně propagovány, často na nich vzniká přetlak návštěvníků. Dle MAS by tak bylo nanejvýš vhodné zatraktivnit také lokality, které nejsou turisticky tolik oblíbené a navštěvované. K dotazu na silné stránky/přednosti oblasti turismu v území MAS Horní Pomoraví, Ing. Hana Olejníková uvádí: *„Naše organizace situačně leží na území, které je vstupní bránou do Jeseníků a turisté tudy nejen projíždí, ale zdržují se zde a tím podporují i místní ekonomiku. Dále výhodou je, že na území Jeseníků a tedy i na území MAS Horní Pomoraví funguje organizace na podporu destinačního managementu, která se stará o propagaci této oblasti a také zde dobře fungují informační centra. Naše organizace je členem této organizace na podporu destinačního managementu. Výhodou MAS Horní Pomoraví je i to, že úspěšně provozujeme informační centrum, díky tomu můžeme doporučovat i méně známá místa a podpořit tak rozmělnění návštěvníků více po regionu.*

Další významnou aktivitou je podpora regionálního značení s názvem Jeseníky originální produkt, která vznikla již v roce 2010 a podporuje originální výrobky,

služby a zážitky z regionu. Pomáhá jim s propagací. Jejich výrobky a služby jsou poté více atraktivnější a vyhledávanější. Regionální produkty jsou nabízeny v informačních centrech a tak si turisté mohou odvézt originální suvenýr z Jeseníků.“

Z rozhovoru s Ing. Hanou Olejníkovou dále vyplynulo, že o využití geocachingu pro nalákání turistů do lokality v tuto chvíli neuvažují, zároveň se do budoucna nebrání nápadu k využití geocachingu v rámci nové aktivity, která by mohla ztraktivnit a zvýšit zájem o turisticky méně navštěvovaná místa. Podobně se MAS vyjadřuje i k možnosti podpory geocachingu jeho zahrnutím do rozpočtu MAS pro některé z příštích období. Podle Ing. Hany Olejníkové by pro podporu takovýchto aktivit bylo nutné dostatečné personální zajištění a nalezení vhodného zdroje financování – dotačního titulu.

Z hlediska této práce se jedná o velmi významné informace, a zajímavý náhled do možné budoucnosti, kde by mohl být geocaching oficiálně propagován aktérem rozvoje venkova – MAS Horní Pomoraví. Ing. Hana Olejníková správně nastínila otázky personálního zajištění a financování takového zapojení geocachingu do budoucích plánů MAS, zároveň ale zmínila možnosti, kterými by se tyto problémy daly řešit (využití studentů a brigádníků, nalezení vhodného dotačního titulu). Velkou nadějí pro geocaching je také skutečnost, že MAS se novým aktivitám a inovacím nebrání a k jejich využití v budoucnosti se nestaví negativně.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Zhodnocení výzkumu v oblasti působení MAS Horní Pomoraví

Autorka v této práci předpokládá, že hráči hry geocaching při provozování svého koníčku navštíví atraktivitu přímo spojené s nalezenou keší.

Co se týče mystery a multikeší, v této práci nebylo pracováno se souřadnicemi finální keše, nýbrž pouze s výchozími body keší, viditelnými na geocachingových mapách, protože právě tato výchozí místa se nachází v přímé blízkosti atraktivit.

Kromě oblasti Bozeňov, která se nachází na jižním cípu území obce Zábřeh, má každá z atraktivit, uvedených zástupcem MAS, minimálně jednu keš k dané turistické aktivitě se vztahující.

Z prostorové analýzy keší a atraktivit bylo zjištěno, že v oblasti Staroměstsko a Hanušovicko se nachází 80 keší, počet atraktivit na tomto území je potom 89 (Tabulka 1). Počet atraktivit na území tedy mírně převyšuje celkový počet keší. K turistickým aktivitám v této oblasti se přímo váže celkem 28 keší. Jedná se vyloženě o keše přímo věnované aktivitám, v jejichž blízkosti se nacházejí, a v listingu (popisu) těchto keší se nachází historické a další údaje o dané aktivitě. Mezi tematicky zaměřené keše patří hlavně série keší Betonová hranice, která se zabývá tématem válečného opevnování v Československu, a např. série keší Po stopách ekozemědělství, upozorňující na problematiku ekologie, avšak nevázané se k žádné turistické aktivitě.

V oblasti Šumpersko – svazek obcí regionu Ruda, se nachází celkový počet 24 keší, a 32 turistických atraktivit (Tabulka 1). Vzhledem k tomu, že se nejedná o velkou oblast vzhledem k celému území MAS Horní Pomoraví, nachází se zde nízký počet keší i nízký počet turistických atraktivit. Přesto počet turistických atraktivit převyšuje celkový počet keší. K turistickým aktivitám se v oblasti Šumpersko – svazek obcí regionu Ruda váže pouze jedna keš, a to k přírodní rezervaci Na hadci.

Na území Mikroregionu Zábřežsko se nachází celkový počet 128 keší, a 227 turistických atraktivit (Tabulka 1). Na tomto území tedy počet atraktivit výrazně převyšuje celkový počet keší. Přímou vazbu na atraktivitu v této oblasti má 26 keší, což je velmi málo s ohledem na počet turistických atraktivit v této lokalitě.

Celkový počet keší na území MAS Horní Pomoraví je 232 keší, turistických atraktivit na území je 348. V celém území působení MAS Horní Pomoraví se nachází 55 keší, které se přímo vážou k turistickým atraktivitám v oblasti.

Velký počet keší se vztahuje k náboženským památkám, jako jsou kapličky a kostely. Většina keší, které lze najít na území MAS Horní Pomoraví, však není vázána na žádnou turistickou atraktivitu, jedná se keše, kde byl výběr místa úkrytu krabičky čistě náhodný.

V nejnavštěvovanější oblasti území, kterou je podle MAS Horní Pomoraví Králický Sněžník, je ukryto celkem 10 keší – 5 keší je možné odlovit cestou na vrchol hory Králický Sněžník, dalších 5 keší se potom ukrývá na úpatí hory a v okolí hranice s Polskem. Otázkou zůstává, zda je umístění keší v oblasti Králického Sněžníku vzhledem k uvedeným skutečnostem (pohyb návštěvníků mimo vyznačené turistické trasy a narušování prostředí výskytu chráněných rostlin a živočichů) nadále vhodné.

Protože oblíbené atraktivity, zmíněné zástupkyní MAS, Ing. Hanou Olejníkovou, jsou jejich návštěvníky velmi vyhledávány a následně propagovány, a často na nich vzniká přetlak návštěvníků, dle MAS by bylo vhodné návštěvníky území rozptýlit po regionu více rozptýlit, a to zatraktivněním lokalit, který pro turisty nejsou příliš známé a jsou málo navštěvované. Jedná se především o turistické stezky v menších obcích, památníky, pevnostní opevnění hranic, poutní místa, méně známé zříceniny, vyhlídková místa nebo technické zajímavosti. V každé ze tří výše uvedených oblastí počet turistických atraktivit převyšuje počet keší na daném území, čehož se v rámci aktivit pro zatraktivnění méně navštěvovaných turistických míst dá do budoucna využít.

5.1.1 Budoucnost geocachingu jako nástroje pro rozvoj venkova

Jak bylo zmíněno výše, hlavním problémem cestovního ruchu na území působnosti MAS Horní Pomoraví je malý rozptyl návštěvníků oblasti, soustředěných pouze do určitých oblíbených lokalit, a nedostatečná propagace méně známých turistických atraktivit.

Silnou stránkou oblasti turismu na území MAS Horní Pomoraví je jeho umístění. Zdejší území je vstupní branou do Jeseníků, a turisté tudy nejen projíždí, ale zároveň se tu i zdržují a tím podporují místní ekonomiku. Funguje zde také organizace na podporu destinačního managementu (které je MAS členem), jež se stará o propagaci

oblasti. Velmi dobře zde fungují také informační centra. Informační centrum ve městě Hanušovice provozuje právě MAS Horní Pomoraví, díky tomu může návštěvníkům doporučovat i méně známé turistické atraktivity a snažit se tak o větší rozptýlení návštěvníků v celé oblasti. Pokud by se MAS Horní Pomoraví rozhodla využít potenciálu hry geocaching pro rozvoj cestovního ruchu v oblasti, dalo by se říci, že má pro to dokonale vytvořené zázemí – pohybuje se v oblasti turismu, má zde vytvořeny vazby (princip LEADER), bylo by tedy pro MAS snazší podpořit nové možnosti cestovního ruchu, **včetně možnosti využití hry geocaching pro rozvoj lokálního turismu, a aktivně je prosazovat v rámci destinačního managementu.** S tímto přímo souvisí i provozování informačního centra – **dostatečnou aktivitou a vlastní iniciativou by mohla MAS propagovat novodobé druhy turismu,** jakým je právě geocaching. Větší zacílení podpory turismu na méně známá místa v regionu by se díky geocachingu mohlo podařit. **Umístění různých druhů keší, upozorňujících na méně navštěvované atraktivity, právě do těchto míst a následná propagace právě těchto keší v informačních centrech v rámci činnosti MAS by mohly být efektivním způsobem, jak zajistit větší návštěvnost na méně známých a navštěvovaných turistických atraktivitách.** Důležité by samozřejmě bylo zacílení jednotlivě vytvořených keší – např. tematické keše vhodné a zajímavé pro rodiny s dětmi, další keše pro milovníky přírody a určitě také keše pro nadšence do historie. **Jednou z možností by bylo také vytvoření série keší (trail) nebo multikeše, kde by se v rámci odlovu série nebo multikeše návštěvníci dostali k více atraktivitám.**

V oblasti Staroměstska a Hanušovicka například zcela chybí keše u přírodních atraktivit, jakými jsou Žlebský vodopád a Kaskády prudkého potoka, které nejsou návštěvníky oblasti příliš známé a navštěvované. U historických památek by keš mohla být založena bezpochyby v blízkosti Zříceniny hradu a zámku Kolštejn, jež je výraznou a nepřehlédnutelnou dominantou obce Branná.

V lokalitě Šumperk – Svazek obcí regionu Ruda by bylo pro přilákání návštěvníků vhodné založit keš poblíž evropsky významné lokality Štola Mařka, a dále sérii keší přímo jako součást Lesní zážitkové naučné stezky Štědrákova Lhota.

Vzhledem k velikosti území Mikroregionu Zábřežsko je na uvažování, zda by nebylo vhodné v oblasti založit několik sérií keší, které by propojovaly atraktivity, které se vyskytují blízko u sebe. Například okolí Sportovního rekreačního areálu je velmi

atraktivní (vodní přehrad, lesní stezky), ale návštěvníci areálu se primárně zdržují pouze v jeho hranicích. Založení série keší v jeho okolí by tento přístup návštěvníků areálu mohlo změnit.

V současné době jsou velmi populární naučné stezky, výlety s tajenkami apod., kterým by se tento zmíněný druh keší mohl podobat. Takto prezentovaná hra by se za pomoci vhodné propagace (letáky, informační tabule, doporučení v informačních centrech) mohla stát v oblasti cestovního ruchu na území MAS Horní Pomoraví velmi vyhledávanou a oblíbenou, přestože jejím hlavním cílem by bylo nalákat návštěvníky k méně známým atraktivitám. Propagace geocachingu by tak v budoucnu mohla patřit mezi nové aktivity informačních center na území, samozřejmě za předpokladu, že by je MAS dokázalo personálně zajistit, zároveň by se mohlo jednat o speciální aktivitu typickou pouze pro informační centra na území MAS Horní Pomoraví, která by se tak podporou novodobé formy turismu stala výjimečnějšími.

V minulosti se v MAS využitím geocachingu, ani jemu podobných aktivit, nezabývali, a s myšlenkou ze Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Horní Pomoraví o rozvoji alternativních forem cestovního ruchu, dále nijak nepracovali. Vzhledem ke skutečnosti, že provoz informačního centra je zajištěn jednou osobou, není bohužel momentálně v silách MAS personálně zajistit propagaci geocachingu. MAS však zároveň nevyklučuje možné zapojení praktikantů a studentů v rámci letních brigád, a rovněž neztrácuje myšlenku zahrnutí podpory geocachingu do rozpočtu MAS pro některé z příštích období. Jednou z možností financování těchto aktivit by mohlo být čerpání dotací – MAS je ochotna uvažovat o zapojení se do projektu, podporovaného vhodným a zajímavým dotačním titulem. Tento projekt by kromě geocachingu mohl být rozšířen o další navazující aktivity, zároveň by se MAS nebránila možnosti vzniku propojení mezi více územími, což je náznakem spolupráce různými MAS, a jedním ze základních principů LEADER.

V nové strategii na období 2021-2027 prozatím MAS geocaching zahrnout neplánuje, a pokud ho zahrne, tak pouze okrajově. Dalšímu rozvoji a rozšiřování možností v této oblasti se MAS ovšem nebrání, obzvláště pokud v budoucnu nalezne vhodný dotační titul, do kterého geocaching bude možné zahrnout.

6 Závěr

Cílem této práce bylo najít cestu, kterou by mohl geocaching pomoci rozvoji turismu v dané oblasti, a kterou by mohla MAS Horní Pomoraví jako lokální aktér využít při usměrňování pohybu lidí ve zkoumané oblasti.

V teoretické části této bakalářské práce autorka představila základní pojmy tématu a problematiku rozvoje venkova, aktéry rozvoje venkova, principy přístupu LEADER a MAS (místní akční skupiny), hru geocaching, a také její sociální a ekonomické aspekty.

Ve vlastní práci autorka zanalyzovala rozmístění keší a lokálních atraktivit ve zkoumané oblasti MAS Horní Pomoraví, a díky rozhovoru se zástupkyní MAS, paní Ing. Hanou Olejníkovou, se seznámila s problémy v oblasti cestovního ruchu na území MAS Horní Pomoraví, a s budoucími plány místní akční skupiny.

V kapitole Výsledky a diskuse této bakalářské práce autorka navrhuje využít geocaching jako nástroj pro rozvoj venkova v dané lokalitě, a to na základě poznámek MAS k nerovnoměrnému rozptýlení turistů v regionu. Dle názoru autorky je geocaching vhodným nástrojem pro rozvoj cestovního ruchu, potažmo venkova na zkoumaném území, a s jeho pomocí by za vhodných podmínek bylo možné nasměrovat návštěvníky regionu k méně známým a oblíbeným turistickým atraktivitám, zejména pokud by byly splněny tyto body:

- umístění různých druhů keší právě do míst s nízkou turistickou návštěvností (viz provedená prostorová analýza),
- personální a finanční zajištění aktivit spojených s novodobými druhy turismu (využití brigádníků a studentů a nalezení vhodného zdroje financování – dotační tituly),
- následná propagace geocachingu informačními centry,
- následné rozšíření geocachingu o další navazující aktivity, které by mohly vést ke vzniku propojení mezi více územími a k novému tématu spolupráce mezi místními akčními skupinami.

Geocaching, jako jeden z moderních, novodobých druhů turismu, se neustále rozvíjí. Každým momentem jsou zakládány nové a nové keše, a také jsou čím dál více objevovány jeho potenciály. Rozvoj geocachingu jde ruku v ruce s vývojem a dostupností chytrých technologií, a stejné je to u rozvoje venkova. Na základě toho

by mohl být geocaching a jemu podobné aktivity jedním z běžných nástrojů pro budoucí rozvoj venkova. Skutečně chytrého venkova.

7 Seznam použitých zdrojů

2005. Smart Villages: Oživení služeb na venkově. In: YouTube [online]. Mountain View, Kalifornie, USA: Google, 19.9.2018 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?time_continue=17&v=EAv1zBu1zmM&feature=emb_logo

333. kilometr řeky Moravy, 2021. Obec Malá Morava [online]. Malá Morava: Obec Malá Morava [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.obecmalamorava.cz/36-333-kilometr-reky-moravy>

ACROBAT PARK ŠTÍTY, 2021. In: Jeseníky SDRUŽENÍ CESTOVNÍHO RUCHU [online]. Olomoucký kraj: Jeseníky - Sdružení cestovního ruchu [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.navstivtejeseniky.cz/data/images/fotografie/4d/acrobat-park.jpg>

Acrobat Park – ubytování, restaurant, fitness, sportovní centrum, 2021. Acrobat PARK [online]. Štíty: ACROBAT PARK [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://www.acrobatpark.com>

BINEK, Jan, Hana SVOBODOVÁ, Jan HOLEČEK, Iva GALVASOVÁ a Kateřina CHABIČOVSKÁ, 2009. Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova. Brno: GaREP. ISBN 978-80-904308-0-8.

Bohdíkov, 2021. Obec Bohdíkov [online]. Bohdíkov: Obec Bohdíkov [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: https://obecbohdikov.cz/pdf/bohdikov_o_obci.pdf

Česká asociace geocachingu [online], 2021. Chrastava: Česká asociace geocachingu [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.cageo.cz>

ČSÚ PRAHA, 2008. VARIANTY VYMEZENÍ VENKOVA A JEJICH ZOBRAZENÍ VE STATISTICKÝCH UKAZATELÍCH V LETECH 2000 AŽ 2006. Praha: Český statistický úřad. ISBN 978-80-250-1755-5.

DOSTÁL, Jiří, ed., 2011. Moderní vzdělávání: technika a informační technologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 9788024429120.

GEOCACHING [online], c2000-2020. Seattle: Groundspeak [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://www.geocaching.com/>

GEISLEROVÁ, Eli, 2012. Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. ISBN 978-80-874-49-02-8.

GeoWiki: (Česká) Encyklopedie Geocachingu [online], c2013-2020. United States: MediaWiki.org [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <http://wiki.geocaching.cz/>

GEOCACHING, 2021. In: GEOCACHING [online]. Seattle: Groundspeak [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.geocaching.com/play/map>

Geocaching pomáhá ohroženým druhům v pískovnách, 2021. Biologické centrum AV ČR, v. v. i. [online]. České Budějovice: Biologické centrum AV ČR [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.bc.cas.cz/novinky/detail/5595-geocaching-pomaha-ohrozenym-druhum-v-piskovnach/>

EUROPEAN NETWORK FOR RURAL DEVELOPMENT. Smart Villages: Revitalising Rural Services [online]. 2018. Dostupné z: https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/enrd_publications/publi-enrd-rr-26-2018-en.pdf.

EU RURAL REVIEW: Chytrý venkov - obnova a rozvoj služeb na venkově, 2018. Brusel: Evropská unie. Dostupné také z: http://eagri.cz/public/web/file/598387/Rural_Review_26_Smart_Villages_CS_V06_web.pdf

FORMÁNKOVÁ, Z., VÁGNER, J. Geocaching jako inovativní možnost rozvoje lokálního cestovního ruchu. In 3. Mezinárodní kolokvium o cestovním ruchu. Sborník příspěvků. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6078-4.

Hrad Brníčko na Zábřežsku, 2021. In: Kudy z nudy [online]. Praha: Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/files/d4/d4f51d80-ec8b-4e94-92a3-7b97f01afe4e.jpg?v=20201001102511>

Chateau Goldenstein, 2021. In: Chateau Goldenstein [online]. Branná: Chateau Goldenstein [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://chateaugoldenstein.com/wp-content/uploads/2020/10/kol%C5%A1tejn-dron3.jpg>

JAROLÍMKOVÁ, Liběna, 2017. Atraktivita a produkty cestovního ruchu. první. B.m.: University Books. ISBN 978-80-906926-2-6

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance. Praha: Wolters Kluwer Česká republika. ISBN 9788073579104.

Koncepce rozvoje venkova, 2020. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, prosinec 2019 [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-strategie/koncepce-rozvoje-venkova>

Lesní zážitková naučná stezka Štědráková Lhota, 2021. Zábřeh křižovatka cest: Turistické stránky města Zábřeh [online]. Zábřeh: TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM - ZÁBŘEH [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://tourism.zabreh.cz/turisticky-servis/tipy-na-vylet/tipy-na-vylet-pesky/lesni-zazitkova-naucna-stezka-stedrakova-lhota/>

Mapy.cz, 2021. In: Mapy.cz [online]. Praha: Seznam.cz [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://mapy.cz/turisticka?x=16.9584951&y=50.1683741&z=15&source=base&id=2097411>

MAREK HARTYCH (MAS ČESKÝ SEVER): CHYTRÉ POLE, CHYTRÉ FARMY, CHYTRÍ LIDÉ. PROSTĚ CHYTRÝ VENKOV, 2019. In: NSMAS České republiky [online]. Hradec nad Moravicí: Národní síť Místních akčních skupin České republiky [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://www.mistiakcniskupiny.cz/blog/chytre-pole-chytre-farmy-chytri-lide-proste-chytry-venkov/>

MAŘÍKOVÁ, Hana, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ, 1996. Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

MAS Horní Pomoraví o.p.s. [online], 2020. Hanušovice: MAS Horní Pomoraví [cit. 2020-10-24]. Dostupné z: <https://mashp.cz>

MAS HORNÍ POMORAVÍ O.P.S., 2012. STRATEGICKÝ PLÁN LEADER PRO OBDOBÍ 2007-2013: V harmonii s přírodou. Hanušovice: MAS Horní Pomoraví.

MAS HORNÍ POMORAVÍ O.P.S., 2016. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Horní Pomoraví: MAS Horní Pomoraví - lidé, příroda a tradice. Hanušovice: MAS Horní Pomoraví.

MUZEUM ZÁBŘEH, 2021. Vlastivědné muzeum v Šumperku [online]. Šumperk: Vlastivědné muzeum v Šumperku [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://muzeum-sumperk.cz/domains/muzeum-sumperk.cz/index.php/cs/nase-muzea/muzeum-zabreh>

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2015. Metoda LEADER, Komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), Rozvoj venkova se zapojením místních komunit. Česká republika: Národní síť Místních akčních skupin České republiky.
Národní síť Místních akčních skupin České republiky, 2016. Strategie CLLD a metoda LEADER v České republice. Česká republika: Národní síť Místních akčních skupin České republiky.

Národní stálá konference, Komora CLLD, 2020. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020 [cit. 2020-07-07]. Dostupné z: https://mmr.cz/getmedia/fdc7cb70-ff28-4183-a050-4b03714431a4/NSK15_CLLD.pdf.aspx?ext=.pdf

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1303/2013, 2013. In: . Brusel: Evropský parlament a Rada EU. Dostupné také z: <https://www.mmr.cz/getmedia/8b7d5fac-cf9d-4d06-9b83-492c3664f5a3/1303-Narizeni-o-spolecnych-ustanovenich.pdf>

NAUČNÁ STEZKA KRALICKÝ SNĚŽNÍK, 2021. Kam s dětmi [online]. Praha: Kam s dětmi [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.kamsdetmi.com/detail.html?id=55467>

Nová typologie městských a venkovských regionů NUTS 3 podle Evropské komise, 2020. In: Deník veřejné správy [online]. Praha: Triada, spol., 2011 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6485296>

NSMAS České republiky [online], 2020. Hradec nad Moravicí: Národní síť místních akčních skupin České republiky [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <http://nsmas.cz/>

NUTS, 2019. Portál územního plánování [online]. Praha: Ústav územního rozvoje [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/nuts.asp>

O'HARA, Kenton, 2008. Understanding geocaching practices and motivations. In: Proceeding of the twenty-sixth annual CHI conference on Human factors in computing systems - CHI '08 [online]. New York, New York, USA: ACM Press, 2008, s. 1177- [cit. 2021-03-15]. ISBN 9781605580111. Dostupné z: doi:10.1145/1357054.1357239

ODVEZTE SI BOŽÍ ZÁŽITKY, 2021. BOZEŇOV SPORT & RELAX [online]. Zábřeh: Sport & Relax areál Božeňov [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.bozenov.cz/o-nas>

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ, 2014. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3643-3.

PAVLÍČEK, Petr, 2020. Rychleby - Jeseníky [online]. Wordpress [cit. 2020-10-24]. Dostupné z: <http://www.rychleby-jeseniky.cz>

PAVLÍK, Marek, 2020. Regiony budoucnosti: spolupráce, bezpečí, efektivita : inspirace pro rozvoj měst a regionů s příklady dobré praxe. Praha: Grada. ISBN 978-80-271-1310-1.

PERLÍN, Radim, 2020. Vymezení venkovských obcí v Česku. In: Deník veřejné správy [online]. Praha: Triada, spol., 14. července 2009 [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

PĚLUCHA, Martin, 2006. Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU. Praha: IREAS. ISBN 80-86684-42-3.

Pivovar, 2021. HOLBA [online]. Hanušovice: Pivovar Holba [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://www.holba.cz/pivovar/>

Pivovarské slavnosti, 2021. In: Pivovarské slavnosti [online]. Hanušovice: Pivovar Holba [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://pivovarskeslavnosti.cz/wp-content/uploads/2020/04/Foto-pivovar1-1.jpg>

Pohoří Králický Sněžník, 2021. KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM [online]. Staré Město pod Sněžníkem: Staré Město pod Sněžníkem [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.staremesto.info/turisticke-informacni-centrum/turisticke-informace/kralicky-sneznik/>

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2014-2020, 2013. SZIF: Státní zemědělský intervenční fond [online]. Praha: Státní zemědělský intervenční fond [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014>

Prohlídka a historie zámku, 2021. Chateau Goldenstein [online]. Branná: Chateau Goldenstein [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://chateaugoldenstein.com/prohlidky-a-historie-zamku/>

PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-5608-0.

Prudký potok - kaskády, 2021. České hory [online]. Liberec: eProgress [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://prudky-potok-kaskady.ceskehory.cz>

Přírodní památka Štola Mařka, 2021. In: Kudy z nudy [online]. Praha: Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/files/c4/c4186614-a731-4851-81d0-2e01a4fcdc52.jpg?v=20200830081004>

Přírodní rezervace Na hadci, 2021. Šumperk: Živá brána Jeseníků [online]. Šumperk: Městský úřad Šumperk [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <https://www.sumperk.cz/dr-cs/1171-prirodni-rezervace-na-hadci.html>

PŘÍSTUP LEADER: Základní příručka, 2006. Brusel: Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství. ISBN 9279020404.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Výhody komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) pro integrovaný místní rozvoj a integrovaný rozvoj venkova, 2018. In: Úřední věstník Evropské unie [online]. Brusel: Evropský hospodářský a sociální výbor [cit. 2020-02-27]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017AE4384&from=CS>

Rodinné lyžování ve Ski areálu Branná, 2021. PROskil SKIAREÁL Branná [online]. Branná: PROskil SKIAREÁL Branná [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://www.skibranna.cz/o%20nas.html>

STAROMĚSTSKÁ PEVNOSTNÍ OBLAST, 2021. KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ MĚSTA STARÉ MĚSTO POD SNĚŽNÍKEM [online]. Staré Město pod Sněžníkem: Staré Město pod Sněžníkem [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.staremesto.info/turisticke-informacni-centrum/co-navstivit-ve-starem-meste/staromestska-pevnostni-oblast/>

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, 2018. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

WOKOUN, R. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

WOODS, Michael, 2005. Rural geography: processes, responses, and experiences in rural restructuring. Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications. ISBN 0761947604.

Zábřežské cyklostezky, 2021. Zábřeh křižovatka cest: Turistické informační centrum Zábřeh [online]. Zábřeh: Turistické informační centrum Zábřeh [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://tourism.zabreh.cz/mesto-a-okoli/top-mista/zabrezska-cyklosteska/>

Zábřežské cyklostezky, 2021. In: Zábřeh křižovatka cest: Turistické informační centrum Zábřeh [online]. Zábřeh: Turistické informační centrum Zábřeh [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: http://tourism.zabreh.cz/wp-content/uploads/2015/12/DSC_0404.jpg

Zřícenina hradu Brníčko, 2021. Jeseníky Info - turistický informační portál [online]. Jeseník: Jeseníky Info [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://www.jeseniky.net/zricenina-brnicko>

Zřícenina Nový hrad, 2021. Jeseníky Info - turistický informační portál [online]. Jeseník: Jeseníky Info [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://www.jeseniky.net/zricenina-novy-hrad>

Žlebský vodopád, 2021. Vodopády ČR: Vodopády České Republiky [online]. Praha [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://www.vodopady.info/cz/jeseniky/Jeseniky.php?page=zlebske>

8 Přílohy

Příloha 1: Přehled vybraných atraktivit na území MAS Horní Pomoraví

Příloha 2: Rozhovor se zástupkyní MAS Horní Pomoraví, Ing. Hanou Olejníkovou

Příloha 1: Přehled vybraných atraktivit na území MAS Horní Pomoraví

V oblasti **Staroměstsko a Hanušovicko** se nejvíce atraktivit nachází na území obcí Staré Město, Malá Morava, Branná a Hanušovice. Cestovní ruch v této oblasti je soustředěn hlavně na horskou turistiku a zimní sporty, k nalezení je zde ale také několik významných historických památek.

Králický Sněžník

Králický Sněžník je nejvyšší vrchol stejnojmenného pohoří. Ve výšce 1380 m. n. m. zde pramení řeka Morava. Roste zde celá řada významných horských druhů rostlin, a vyskytuje se tu několik chráněných živočišných druhů, pohořím rovněž vede naučná stezka. V minulosti Králický Sněžník nebyl jenom centrem turistiky a lyžování, řadu let se zde scházeli mladí němečtí umělci patřící k pražské skupině „Prager Secession“, usilující o kulturní sblížení Čechů a Němců v tehdejší Československu. Nepsaným symbolem Králického Sněžníku je žulová plastika slúněte na kamenném pylonu (Obrázek 6). Dlouhodobě se Králický Sněžník řadí mezi nejnavštěvovanější místo v území MAS Horní Pomoraví. (Kulturní zařízení města Staré Město pod Sněžníkem, 2021)

Socha slúněte na Králickém Sněžníku

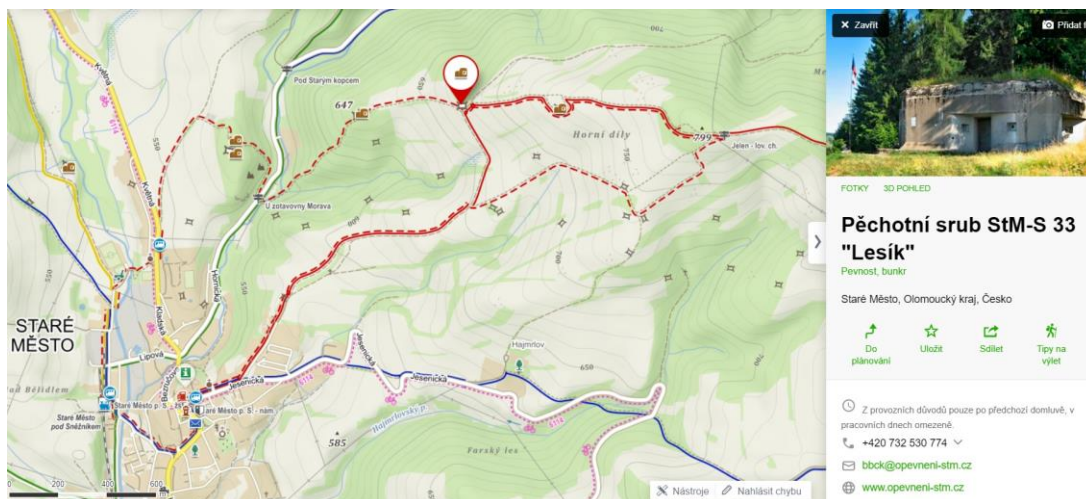

Zdroj: Naučná stezka Králický Sněžník, 2021

Staroměstská pevnostní oblast

Výstavba objektů pohraničního opevnění v oblasti Staroměstska byla součástí příprav na invazi fašistického Německa do Československé republiky. V roce 2005 byla oficiálně otevřena Naučná stezka Staroměstské pevnostní oblasti (Obrázek 7), dlouhá 7,5 km a vedoucí kolem pěti největších objektů těžkého opevnění na Staroměstsku. V areálu bývalých kasáren ve Starém Městě klub Beton Bunkr Club Kronfelzov vybudoval vojenské muzeum, ve kterém mohou jeho návštěvníci zhlédnout expozice věnované historii československého stálého opevnění z let 1935 až 1938 a československé armády. Do budoucna je plánováno tyto expozice dále rozšiřovat. (Kulturní zařízení města Staré Město pod Sněžníkem, 2021)

Turistický okruh Staroměstská pevnostní stezka

Zdroj: *Mapy.cz*, 2021

333. kilometr řeky Moravy

Morava je asi nejvýznamnější moravskou řekou, pramenící pod vrcholem Králického Sněžníku v nadmořské výšce 1380 metrů. Pro kolemjdoucí a návštěvníky obce Malá Morava bylo na jejím 333. kilometru vybudováno odpočinkové místo. (333. kilometr řeky Moravy, 2021)

Pivovar a muzeum Holba Hanušovice

Pivovar v Hanušovicích (Obrázek 8) byl založen v roce 1874 sládkem Josefem Müllschitzkým. Jako jeden z mála pivovarů v meziválečném období a v období II. světové války měl stále vysokou produkci piva, z hlediska kvantity 3. největší v republice. V současné době je společně s pivovary Zubr a Litovel dceřinou

společností PMS Přerov. V areálu pivovaru se každoročně konají pivovarské slavnosti, které mají několikatisícovou návštěvnost, vývoj pivovarnictví včetně historických exponátů si potom je možné prohlédnout v Muzeu pivovarnictví, které se nachází přímo v areálu pivovaru. (Pivovar, 2021)

Pivovar Holba Hanušovice

Zdroj: Pivovarské slavnosti, 2021

Žlebský vodopád

U silnice vedoucí do obce Žleby poblíž Hanušovic se nachází Žlebský vodopád. Jedná se o sedmimetrový vodopád obklopený zbytkem 150 let starého původního lesa. V masivech Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku se nachází velké množství větších i menších přírodních vodních divů, kdy nejvíce jsou známy vodopády Bílé Opavy a umělý vodopád v Karlově Studánce. K velkému množství vysokých, avšak méně známých vodopádů v této oblasti tak ani nevedou turistická značení, Žlebský vodopád se tak netěší velké návštěvnosti turistů. (Žlebský vodopád, 2021)

Kaskády Prudkého potoka

Do kaňonu prudkého potoka je přístup pro turisty z obce Vysoké Žibřidovice. Na horním toku Prudkého potoka se vytváří četné přírodní kaskády spolu s malými vodopády, proto je voda v potoku velmi okysličená, čímž vytváří dojem bílé barvy vody. Podél potoka vede červeně značená turistická trasa, která končí v obci Sušina,

pokračováním po modré turistické značce se turisté dostanou až na Králický Sněžník a do Polska. (Prudký potok - kaskády, 2021)

Ski areál Branná

Ski areál Branná se rozprostírá v nadmořské výšce 630- 750 metrů a disponuje třemi sjezdovkami, které jsou vhodné pro začátečníky i pokročilé lyžaře. Samozřejmostí ski areálu je bufet, lyžařská škola, půjčovna lyží a zasněžovací systém, zajišťující vysokou kvalitu sněhové pokrývky. V zimě je tento areál oblíbenou cílovou destinací milovníků lyžování. (Rodinné lyžování ve Ski areálu Branná, 2021)

Zřícenina hradu a zámek Kolštejn

V obci Branná se na skalnatém útesu ve výšce 630 metrů m. n. m. nachází zřícenina hradu ze 14. století, částečně přestavěného v 16. století na zámek. Komplex zříceniny a hradu (Obrázek 9) je od roku 1958 kulturní památkou ČR. Na zámku převládají gotické a renesanční prvky, vyobrazující historii hradu. Zámek v současnosti prošel citlivou rekonstrukcí, a nyní slouží jako hotel pro náročnou klientelu, dychtící po zážitku dobové atmosféry. Na zámku se konají pravidelné prohlídky s průvodcem. V těsné blízkosti hradu a zámku se také nachází proslulé Wellness Centrum Kolštejn, rovněž nabízející ubytování s možností wellness služeb. (Prohlídky a historie zámku, 2021)

Zřícenina hradu a zámek Kolštejn

Zdroj: Chateau Goldenstein, 2021

Zřícenina Nového hradu

Zřícenina Nového hradu – kdysi největšího moravského hradu, je ukryta v lesích mezi Bohdíkovem a Kopřivnou, odkud je také spolu s obcí Raškov zřícenina dostupná po turistických značeních. Současnými majiteli zříceniny jsou potomci pánů ze Žerotína, kteří mají velký zájem na celkové rehabilitaci hradního areálu a podporují činnost Spolku přátel Nového Hradu, jehož snahou je uchování této památky pro příští generace a její opětovné začlenění do kulturního povědomí národa. (Zřícenina Nový hrad, 2021)

V oblasti **Šumperk – svazku obcí regionu Ruda**, se nachází území obcí Ruda nad Moravou, Bohdíkov, Janoušov, Bušín a Olšany. Vzhledem k malé rozloze území zde nenajdeme velký počet turistických atraktivit, stejně tak jsou zde omezené možnosti zimních sportů a kulturního vyžití.

Lesní zážitková naučná stezka Štědrákova Lhota

Tato naučná stezka tvoří uzavřený, 1,5 km dlouhý okruh. Součástí stezky je deset informačních panelů, dřevěný přístřešek, xylofon, ptačí a savčí budky, pěšinka pro chůzi na boso, zoostrom a další. (Lesní zážitková naučná stezka Štědrákova Lhota, 2021)

Štola Mařka

Tato štola, ražená souvrstvím vápencových hornin skupiny Branné, je dlouhá asi 300 metrů a je označována jako největší zimoviště vzácných druhů letounů na Šumpersku. Ve štole bylo prozatím nalezeno celkem 12 druhů letounů, z nichž nejznámější je netopýr černý a netopýr velký. V únoru 2008 byla Štola Mařka (Obrázek 10) zařazena do seznamu evropsky významných lokalit Natura 2000 Ministerstvem životního prostředí. (Bohdíkov, 2021)

Štola Mařka

Zdroj: Přírodní památka Štola Mařka, 2021

Přírodní rezervace Na hadci

Severozápadně od obce Raškov se nachází přírodní rezervace Na hadci, kde rostou silně ohrožené kapradiny, jako je například sleziník nepravý a sleziník hadcový. Hadce, neboli hlubinné vyvěřeliny zde vystupují na povrch ve třech dlouhých skalnatých hřbetech. Jedná se o horninu s charakteristickou šedozelenou barvou v různě sytých odstínech – celek působí jako hadí kůže. Celé území je poměrně dobře přístupné, prudké srázy jsou za sucha dobře zdatelné. Území slouží jako loviště kolonie netopýra velkého i dalším druhům letounů. Rezervace je zařazena do systému evropsky významných lokalit Natura 2000. (Přírodní rezervace Na hadci, 2021)

Oblastí v území MAS Horní Pomoraví, která se těší největší návštěvnosti turistů, je oblast **Mikroregionu Zábřežsko**. Ze tří jmenovaných má nejlepší dopravní infrastrukturu, celá oblast je tedy velmi dobře dostupná, zároveň skýtá dostatek kulturního a sportovního vyžití.

Acrobat Park Aleše Valenty

Největší světový areál svého druhu se nachází v obci Štítý od roku 2002, kdy ho nechal vybudovat olympijský vítěz Aleš Valenta. Toto unikátní sportovní centrum (Obrázek 11) je dostupné široké veřejnosti, protože zároveň splňuje vysoké standardy profesionálních sportovců, je využíváno sportovními kluby, oddíly, ale i

reprezentacemi států Česka, Rakouska, Finska, Francie, Ukrajiny, Kazachstánu, Slovinska, Švýcarska nebo Ruska. (Acrobat Park – ubytování, restaurant, fitness, sportovní centrum, 2021)

Acrobat Park Aleše Valenty

Zdroj: ACROBAT PARK ŠTÍTY, 2021

Sportovní a relaxační areál Bozeňov

Sportovní a relaxační areál Bozeňov nabízí širokou škálu ubytování s možností relaxace i sportovního vyžití. Pro fanoušky outdoorových sportů je k dispozici adrenalin park, půjčovna koloběžek, antukové kurty, beachvolejbalové a multifunkční hřiště, součástí je také dětské hřiště s prolézacím hradem. Pro návštěvníky, kteří před sportem upřednostňují relaxaci jsou připraveny masáže nebo wellness centrum s finskou saunou, parní lázní, nahřívacími vodními lůžky a whirlpool. Nabízí se zde také možnost koupání v nedalekých přehradách. V celém areálu není dostupný mobilní signál, což návštěvníkům umožňuje lépe se odprostit od starostí pracovního a běžného života. (ODVEZTE SI BOŽÍ ZÁŽITKY, 2021)

Zřícenina hradu Brníčko

Po červené a modré značce z obce Brníčko po prudkém, zhruba půlkilometrovém stoupání návštěvník dostane ke zřícenině hradu (Obrázek 12). Z mohutného

stupňovitě rozloženého hradu na vrcholku hradního kopce zůstaly zříceniny dvoupatrového paláce, věže, část zmíněné plášťové zdi, kusy parkánové hradby, příkopy a valy. Pro svůj zajímavý vzhled je zřícenina velmi návštěvníky oblasti velmi vyhledávanou atraktivitou. (Zřícenina hradu Brníčko, 2021)

Zřícenina hradu Brníčko

Zdroj: Hrad Brníčko na Zábřežsku, 2021

Muzeum v Zábřehu

Zábřežské muzeum sídlí v domě Pod Podloubím, jedním z nejcennějších dokladů vývoje měšťanského domu na severní Moravě. Jedná se o dům mázhausového typu s gotickými sklepy, který byl ve druhé polovině 16. století renesančně přestavěn, a byla k němu přidána věž s podloubím. Období baroka pak připomínají stropy v přízemí a prvním poschodí. Mezi známé stále expozice muzea v Zábřehu patří například expozice J. Eskymo Welzla, cestovatele a nejslavnějšího zábřežského rodáka, který proslul putováním Sibiří, životem na Novosibiřských ostrovech i na Aljašce. (MUZEUM ZÁBŘEH, 2021)

Železniční skanzen na opuštěné dráze

Unikátním způsobem využilo město Zábřeh opuštěnou trať mezi obcemi Lupěné a Hněvkov. Místo kolejí nyní po trati vede cyklistická stezka. Po železniční trati mezi

obcemi Lupěné a Hněvkov na Zábřežsku jezdily vlaky od v roku 1890, než dráhy tuto část železnice opustily - trať na Prahu bylo potřeba napřímit a zrychlit. Po staré dráze zbyl dlouhý val, a právě na něm je cyklistická stezka vybudována. Na původním povrchu je vrstva asfaltu, úpravami prošly také tři železniční mosty. Součástí cyklostezky je železniční skanzen (Obrázek 13), který se nachází na náspe bývvalé železniční trati mezi Lupěným a Hněvkovem u Zábřehu, a jeho hlavním magnetem je historická parní lokomotiva řady 317 z roku 1950. (Zábřežské cyklostezky, 2021)

Cyklostezka a železniční skanzen na opuštěné dráze

Zdroj: Zábřežské cyklostezky, 2021

Příloha 2: Rozhovor se zástupkyní MAS Horní Pomoraví, Ing. Hanou Olejníkovou

LOKÁLNÍ ATRAKTIVITY

1. K jakým atraktivitám byste rádi nasměrovali více návštěvníků?

Území MAS Horní Pomoraví je velmi rozsáhlé od Zábřežska po Brannou a Staroměstsko celkově se rozléhá na území 47 obcí. Území MAS by se dalo považovat za vstupní bránu do Jeseníků.

Na území MAS se nachází mnoho zajímavých turistických cílů a atraktivit. Některé jsou pro turisty velmi známé a navštěvované a jiné už zase méně, proto by bylo vhodné zatraktivnit i ty lokality, které nejsou tolik turisticky oblíbené a navštěvované.

2. Z jakého důvodu?

Zajímavých míst na území MAS je mnoho, ale ne všichni turisté o těchto méně atraktivních místech ví a navštěvují je. V návštěvnosti vedou turisticky známá místa, jako je Kralický sněžník, pivovar Holba, zřícenina Nového hradu, rekreační oblast Bozeňov, zajímavosti v nebo kolem města Zábřeh, naučné stezky, zřícenina hradu Brníčko apod. Ostatní místa jsou právě kvůli nedostatečné propagaci opomíjena a vzniká přetlak na těch nejvíce známých a propagovaných a to je hlavní důvod, snažit se rozptýlit turisty více po regionu.

3. Je nějaká atraktivita, kde byste naopak raději viděli návštěvníků méně?

Lze soudit, že nejzajímavější a tím pádem nejnavštěvovanější lokalita na území MAS Horní Pomoraví je Kralický Sněžník, kdy návštěvnost v loňském roce stoupla i z důvodu, že lidé méně vyjížděli do zahraničí a zůstávali v ČR. Jelikož se jedná o Národní přírodní rezervaci, tak při velkém množství návštěvníků hrozí, že lidé budou chodit i mimo vyznačené trasy.

Ale obecně platí, že by byl vhodný větší rozptyl lidí na další turistická místa v regionu.

4. Z jakého důvodu?

Zmíněná turisticky oblíbená lokalita Kralický Sněžník, která je vedena jako Národní přírodní rezervace, celoročně láká velké množství turistů. Při zvýšeném množství návštěvníků hrozí, že lidé budou chodit i mimo vyznačené trasy, budou zde tábořit nebo zakládat ohně. Nemělo by se tak dít například z důvodů ochrany zvláště chráněných druhů zvířat a rostlin. V posledních letech vzrůstá na oblibě i fenomén jménem skialpinismus, neboli sport na pomezí lyžování, horské turistiky a horolezectví, kdy zjednodušeně lze říci, že skialpinismus vyjadřuje volný pohyb zimním horským terénem právě mimo značené cesty což je v těchto oblastech nepřijatelné.

5. Co je podle Vás silnou stránkou/předností oblasti turismu v území MAS Horní Pomoraví?

Naše organizace situačně leží na území, které je vstupní bránou do Jeseníků a turisté tudy nejen projíždí, ale zdržují se zde a tím podporují i místní ekonomiku. Dále výhodou je, že na území Jeseníků a tedy i na území MAS Horní Pomoraví funguje organizace na podporu destinačního managementu, která se stará o propagaci této oblasti a také zde dobře fungují informační centra. Naše organizace je členem této organizace na podporu destinačního managementu. Výhodou MAS Horní Pomoraví je i to, že úspěšně provozujeme informační centrum, díky tomu můžeme doporučovat i méně známá místa a podpořit tak rozmělnění návštěvníků více po regionu.

Další významnou aktivitou je podpora regionálního značení s názvem Jeseníky originální produkt, která vznikla již v roce 2010 a podporuje originální výrobky, služby a zážitky z regionu. Pomáhá jim s propagací. Jejich výrobky a služby jsou poté více atraktivnější a vyhledávanější. Regionální produkty jsou nabízeny v informačních centrech a tak si turisté mohou odvézt originální suvenýr z Jeseníků.

6. Co je podle Vás naopak slabou stránkou/nedostatkem oblasti turismu v území MAS Horní Pomoraví?

Nejsme odborníci oblasti týkající se hodnocení návštěvnosti cestovního ruchu v tomto regionu. Ale z mého laického pohledu by tato oblast uvítala větší zacílení

podpory i propagace na méně známá místa, více propagačních materiálů a otevřená informační centra i o víkendy.

GEOCACHING

7. Uvažovali jste o využití geocachingu pro nalákání lidí do lokality? Pokud ano, proč, a co by to bylo nutné z Vašeho pohledu udělat? Pokud ne, proč?

O této možnosti jsme neuvažovali, ale může to být nápad v rámci nové aktivity turistického informačního centra, jak zvýšit zájem o méně navštěvovaná místa, tato místa by byla díky geocachingu atraktivnější a došlo by k zapojení různých věkových skupin, především ty mladší.

8. Využívali jste geocachingu nebo podobných aktivit pro rozvoj turismu v lokalitě již dříve? Pokud ano, jakým způsobem? Jak se využití geocachingu pro rozvoj turismu v lokalitě osvědčilo? Pokud se nejednalo přímo o geocaching, ale o podobou aktivitu, o jakou aktivitu se jednalo a jakým způsobem jí bylo využíváno?

Nerelevantní. Nic podobného jsme doposud nerealizovali.

9. Pokud jste o využití geocachingu neuvažovali, z jakého důvodu?

Provoz informačního centra je zajištěn jednou osobou, která se celoročně stará o provoz a není v našich silách zajistit tyto volnočasové aktivity. Ale nevylučuji možnost, že v případě praxe studentů, nebo letních brigád v naší organizaci by tu tato možnost mohla být.

10. Je reálné, že by podpora novodobého druhu turismu, jakým je např. geocaching, byla zahrnuta v rozpočtu MAS pro některé z příštích období?

Díky provozu informačního centra je možné, že by jistá aktivita mohla být uskutečněna a to hlavně díky pomoci studentů, kdy by zde vykonávali například školní praxi. Další možností je čerpání dotací. Pokud by v budoucnu existoval vhodný a zajímavý dotační titul, který by tuto aktivitu, nebo jí podobné podporoval, tak by MAS uvažovala o zapojení do takového projektu, který by například mohl

být rozšířen, i o další navazují aktivity, nebo by mohlo vzniknout propojení mezi více územími.

11. Pokud ne, z jakého důvodu?

MAS Horní Pomoraví o této aktivitě zatím neuvažuje, ale může to být jedna z dalších činností informačního centra za předpokladu, že bychom ji mohli personálně zajistit.

12. Ve strategii komunitně vedeného místního rozvoje MAS Horní Pomoraví je zmínka o rozvoji alternativních forem cestovního ruchu (mezi které geocaching patří) na území MAS Horní Pomoraví, které sice nejsou pro rozvoj regionu stěžejní, ale pestřejší nabídka a možnosti lépe zacílí na různé návštěvnické cílové skupiny regionu. Pracovali jste s touto myšlenkou dále i v následujících letech?

Tato myšlenka nebyla dále rozvíjena.

13. Plánujete zahrnout geocaching do nové strategie na období 2021-2027? Máte konkrétní představu, jak ho do nové strategie zahrnete? Máte představu, jakým způsobem byste s tímto typem turismu mohli pracovat?

Pokud ano, tak asi opět jen okrajově. Pokud by v budoucnu byl vhodný dotační program, nebránili bychom se dalšímu rozvoji a rozšiřování možností v této oblasti.